

DOSSIER-CIDOB

Centre d'Informació i Documentació Internacionals a Barcelona

Roger de Llúria, 125 1r. - BARCELONA-37 - Telèfon: 215.89.49

EL REI CLAUSURA LA CONFERÈNCIA DE MADRID

ÈXIT a la CSCE

La II Conferència de Seguretat i Cooperació Europea es clausurà a Madrid, després de tres anys de negociacions, el passat 9 de setembre. Sa Majestat el Rei Don Juan Carlos ho féu amb una crida al diàleg i l'esperança entre les nacions, i, en un discurs compromès, agrai als països neutrals i no-alineats llurs esforços per arribar a un acord final.

La invasió soviètica d'Afganistan en desembre de 1979, la declaració de llei marcial a Polònia, la crítica situació nord-americana i, per últim, l'incident de l'avió sud-coreà, havien convertit el fòrum internacional en l'escenari ideal per al joc dialèctic entre les dues superpotències.

Durant els mil dies de la Conferència se succeïren a Espanya tres governs diferents. La va obrir Suárez, quan el nostre país encara no formava part de l'OTAN. Després de l'intent de cop d'Estat, la nit del 23 de febrer de 1981, i amb Calvo Sotelo a la Presidència, s'accelelerà la nostra integració a l'Aliança Atlàntica, desviant la nostra neutralitat cap a postures radicalment occidentals. Javier Rupérez, ambaixador espanyol a la CSCE, ho demostrà amb el seu discurs a ran de la invasió soviètica a l'Afganistan, més dur que el pronunciat per Alexander Haig, secretari d'Estat dels EUA en aquella època. Per últim, i després del 28-O, la diplomàcia espanyola experimenta un nou canvi. Fernando Morán, nou ministre d'Afers Exteriors, en la seva allocució del mes de febrer, declarà el compromís espanyol de no permetre que Madrid servís de plataforma de les batalles propagandistes dels EUA i l'URSS, i apostà per la recerca d'una via de diàleg entre les nacions. D'aquesta manera el govern, ara representat per Juan Luis Pan de Soraluce, s'esforçarà al costat dels països neutrals i no-alineats perquè la CSCE no fracassi.

Document Final

Aquests mateixos països, en un intent de trobar una sortida amb èxit a la Conferència, presentaren el mes de març un document, RM-39, que serví de base al president del govern espanyol per elaborar la «propuesta González», signada el mes de juny pels 35 Estats assistents, amb l'excepció de Malta, que no ho va fer fins al setembre.

El Document Final profunditza respecte de l'Acta d'Helsinki de 1975 en temes com cooperació en la lluita contra el terrorisme, la independència dels països, les llibertats i els drets humans, cooperació entre les nacions en assumptes econòmics, culturals, polítics, etc.

En l'aspecte pràctic, els 35 països participants en la reunió han arribat a una fórmula de consens que significa la concessió al bloc de l'Est d'una Conferència sobre desarmament a celebrar a Estocolm. És una vella pretensió de Moscou. Pel que mira al bloc occidental, s'obté el compromís dels països signants de permetre els sindicats lliures i un calendari per a la celebració de properes conferències sobre drets humans i intercanvis familiars al Canadà el 1985 i a Suïssa el 1986, respectivament, i també per a la celebració d'una Conferència a Viena el 1986, en la qual es revisi el compliment dels acords de Madrid.

SUMARI

ÈXIT A LA CSCE	p.1
CONVERSES DE GINEBRA	p.2
TXAD	p.3
GIBRALTAR	p.5
ELECCIONS	p.7
COJUNTURA INTERNACIONAL	p.9
COJUNTURA ESPANYOLA	p.13
EL LIBAN	p.15
L'ACORD AMB MARROC	p.16
ENTREVISTA: ALTAMIRANO	p.18
DOCUMENTS	p.20

Negativa de Malta

Malta fou un dels governs protagonistes de la Conferència. Per culpa seva, l'acord final va estar a punt de fracassar. La negativa de Dom Mintoff a signar constituïa una incògnita per a altres representants. Què i qui hi havia al darrera de la postura maltesa?

Evarist Saliba, ambaixador maltès, argumentava una i altra vegada que la negativa del seu país era produïda pel fet que el Document Final no contemplava la celebració d'una Conferència sobre Seguretat en el Mediterrani, única frontera de l'Illa, i denunciava que des de l'Acta d'Helsinki, a excepció de la decisió del seu país de suprimir en 1979 les bases militars, no s'havia fet res en aquest sentit.

La proposta sueca aconseguí l'acord unànim en introduir un paràgraf en què es fa menció del dret de Malta i de qualsevol altre Estat de convocar una reunió sobre Seguretat en el Mediterrani quan ho creguin oportú.

La Conferència acabà als tres anys justos del seu començament. No obstant això, tothom sap que l'acord aconseguït és una sortida honorable a la Conferència començada el 1980, però que avui per avui, la distensió no depèn de papers escrits. Tant George Schultz com Andrei Gromiko ho palesaren en llurs discursos. Això feia que els delegats a Madrid miresin amb recel els resultats de les negociacions que s'estan portant a terme a Ginebra sobre l'equilibri nuclear a Europa.

Ana Dionís

LES CONVERSES DE GINEBRA

Falten deu setmanes perquè finalitzin les converses que se celebren a Ginebra sobre armes nuclears d'abast intermedi. Quaranta hores d'entrevista —dues sessions setmanals de dues hores cada una— per intentar trobar una sortida a la instal·lació de 572 míssils nord-americans a Europa occidental.

El passat 27 de setembre, el president Ronald Reagan presentà una proposta a les NU, dirigida a la Unió Soviètica. La proposta inclou una iniciativa a nivell global, amb consideració dels coets desplegats per l'URSS a Europa i Àsia. Segons Ronald Reagan, cal cercar paritat en el nombre de míssils d'abast mitjà. Paritat que, per altra banda, contemplaria, com volen els soviètics, un acord sobre bombarders estacionats a ter-

ra. El president dels EUA, amb un desconegut to pacifista, mostrà la seva voluntat per «negociar fins a lograr una reducció d'armes». Quinze dies abans, el Senat nord-americà aprovava el presupost del Pentàgon per a l'any 1984: 187.500 milions de dòlars, a falta del pressupost definitiu sobre míssils intercontinentals MX, i de la dotació per produir de nou armes químiques.

L'Administració nord-americana mostra d'aquesta manera dues línies a seguir en la seva política armamentista: una, pragmàtica, dirigida a les converses de Ginebra; l'altra, d'aprofitament de l'afer de l'avió sud-coreà, que els permet aprovar sense problemes el pressupost militar més gran de la història.

El 29 de setembre Yuri Andropov llegia un comunicat davant la televi-

sió soviètica. En la veu del dirigent soviètic es descobria la resignació davant la instal·lació de part dels euromíssils que es desplegaran a Europa a finals d'any. Acusant Reagan de guanyar temps per a aquesta operació, el cap d'Estat soviètic anuncià que l'URSS prepara una «resposta pertinent». Segons diversos analistes, aquesta resposta pot donar-se bé instal·lant armes d'abast mitjà a Txecoslovàquia —la mateixa setmana en què Andropov llegia el seu discurs, el ministre txec d'Afers Exteriors, Bohuslav Chnoupek, visitava inesperadament Moscou— i/o a Alemanya de l'Est, o si no desplegant diversos vaixells, on anirien instal·lats armanents estratègics, enfront de les costes dels Estats Units.

Manuel González Losada

QUADRE I

Armament nuclear soviètic, francès i del Regne Unit, segons balanç militar 1983-1984, editat per l'Institut Internacional d'Estudis Estratègics de Londres.

URSS:	223 sistemes SS-4 SANDAL	1 cap nuclear	
	16 sistemes SS-5 SKEAN	1 cap nuclear	4.000 km. d'abast
	360 sistemes SS-5 SKEAN	1 cap nuclear	5.000 km. d'abast

Nota: L'URSS està retirant els SS-4 i SS-5, però la incorporació dels SS-20 (1977) atorga, segons l'IIIEE, una superioritat de 3,6 a 1.

FRANÇA:	8 SSBS	1 cap nuclear	3.500 km. d'abast
	80 MBS m-20	1 cap nuclear	
	(instal·lats a submarins)	d'un megató	3.500 km. d'abast

REGNE UNIT:	64 Polaris A-4	3 caps nuclears	4.600 km. d'abast
	(en preparació substituir-los pels sofisticats TRIDENT)		

QUADRE II

Ubicació dels euromíssils, segons decisió de l'OTAN el 12 de desembre de 1979

REPÚBLICA FEDERAL ALEMANYA:	108 Pershing-2 (la totalitat)
	90 Cruise
ITÀLIA:	102 Cruise
GRAN BRETANYA:	160 Cruise
BÈLGICA:	48 Cruise
HOLANDA:	48 Cruise
	572 míssils d'abast mitjà

Nota: prevista per al desembre la instal·lació dels primers 9 Pershing-II i els primers 30 Cruise.

TXAD: LES GUERRES NO ACABEN

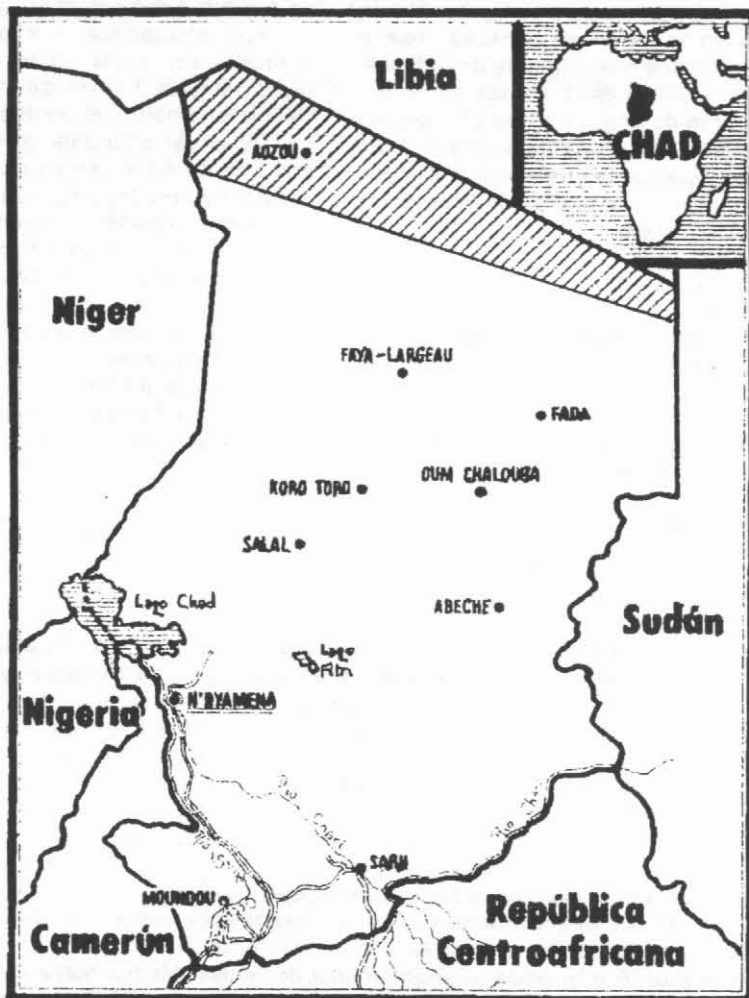
Intentar fer un resum del que ha estat i és la història recent d'un dels països més pobres del món, és internar-se en més de vint anys de guerra i desolació. Assolida la independència l'any 1960, i sota la protecció expoliadora de França, el Txad pretengué iniciar una nova etapa, tractant d'esborrar els residus del colonialisme francès, basat en el soborn, les intrigues i la violència descarnada. La influència francesa hi romangué totalment, i a l'any 1962, François Tombalbaye, mestre protestant i líder del Partit Progressista, fidel a França, dissolgué tots els grups polítics i proclamà, juntament amb el Buró Nacional compost majoritàriament per gent del Sud, el seu poder sobre el Txad.

La rebel·lió no tardà a explotar. El Nord del país, tradicionalment islàmic i poblat per tribus nòmades de reconegut caire anicolonialista (el Sud és poblat per animistes i cristians bàsicament agraris), es revoltaren, formant diversos grups armats, d'entre els quals cal destacar el FROLINAT («Front de Liberation National du Tchad»). La política, definida pel propi Tombalbaye com d'«autenticitat», provocà una època de terror que impedí a França continuar mantenint el seu suport en contra de les guerrilles del Nord.

L'any 1975, Tombalbaye fou defenestrat del poder per un cop militar. El general Félix Malloum prengué el poder i es proclamà president. La situació no canvià, però, per als nordencs. Malloum, veient-se impotent davant de la penetració guerrillera, pactà amb Hisène Habré, cap de les FAN (Forces Armades del Nord), l'any 1978. Habré, antic funcionari format en les universitats franceses, començà a figurar en els medis de comunicació francesos. La contradicció entre Malloum i Habré, que aspirava a la presidència del país, esdevingué ben aviat militar.

L'Organització de la Unitat Africana (OUA), que durant molts anys promogué diverses trobades de reconciliació, la majoria frustrades, aconseguí reunir l'any 1979, a la ciutat nigeriana de Kano, els representants de les onze tendències txadianes. Després de llargues converses es constituí el GUNT (Govern d'Unitat Nacional de Transició), presidit, de comú acord de totes les tendències, per Gunuki Uedei, cap de les FAP (Forces

MAPA

QUADRE n° 1

El Txad

Superfície:	1.284.000 km².
Capital:	N'Jamena. 193.000 habitants.
Població:	4.600.000 habitants.
Llengua:	Oficial, el francès. Es parla l'àrab en el Nord i diverses llengües negro-africanes en el Sud.
Independència:	L'11 d'agost de 1960.
Moneda:	El franc CFA = 0,34 ptes. Renda per càpita: 140 \$. Un dels països més pobres del món.
Divisió zonal:	<ol style="list-style-type: none"> La regió desèrtica del Nord: Tribus nòmades dedicades a la cria d'animals. Islàmics. Idioma: àrab. Urani sense explotar. El Sud: Zona on es cultiva sorgo, mill, cotó, arròs,... Cristians i animistes. Llengües negro-africanes. El cotó és la principal riquesa del Txad.

Armades Populares). Aquests acords es coneixen pels acords de Lagos (vegeu quadre nº 2).

Constituit el nou govern presidit per Uedei, sorgeixen de nou els problemes.

El novembre de 1979, Ahmet Agbasch Asil, que era aleshores canceller, acusà França d'instigar la divisió dintre de les forces armades. Hissène Habré, nomenat ministre de Defensa, als pocs mesos trenca amb els acords de Lagos i s'inicia la segona guerra civil. Habré comptava, com continua succeïnt aquests últims mesos, amb el vist-i-plau de França, els EUA i Egipte.

INTERNACIONALITZACIÓ DEL CONFLICTE

Habré, ajudat pel fort contingent

QUADRE nº 2

Les onze tendències del Txad

Els acords de Lagos, reunió auspiciada per l'OUA, i que donaren origen al govern del GUNT (Govern d'Unió Nacional de Transició), foren firmats el 1979 per les onze tendències existents en el país:

- FAP (Forces Armades Populares) de Gukuni Uedei, qui fou el president del GUNT, amb base principalment a Bornou, Ennedi i Tibesti. En l'actualitat, rep el suport de Líbia.
- FAN (Forces Armades del Nord), de Hissène Habré, actual president del Txad, que prengué el poder per les armes el 6 de febrer de 1982. Fou nomenat ministre de Defensa del GUNT. A l'actualitat compta amb el suport de França, EUA, Egipte i el Zaire.
- FACH (Force Armades del Txad), dirigides pel líder sudista Abdelkader Wadel Kamougue, ex-vice-president del GUNT.
- FAO (Forces Armades Occidentals), de Moussa Medela Mahamat. Sorgiren d'una escissió de l'antic Moviment Popular d'Alliberament del Txad, fundat el 1978. Rebé el suport de Nigèria, segons alguns analistes.
- FAC (Front d'Acció Comuna), presidit per Mohamat Abba Seid, i que integra tres grups:
 1. FPL (Forces Populares d'Alliberament), que operen en el centre del país.
 2. Primer Exèrcit del Volcà. Va tenir la seu al Nord-est, a prop del Sudan.
 3. Consell Democràtic Revolucionari o nou Volcà. Rebé el suport de Líbia i operà a l'extrem nord del país.

Les altres tendències són:

- MPLT (Moviment Popular per l'Alliberament del Txad).
- FROLINAT Original, dirigit per Abba Siddick.
- FROLINAT Fonamental, dirigit per Hadjero Sanoussi.
(FROLINAT: Front d'Alliberament Nacional del Txad)

La tendència número onze, segons la revista *Afrique-Asie*, estava constituïda per l'UND (Unió Democràtica), de Facho Balam, qui visqué molts anys exiliat al Senegal, a Dakar.

d'armament provinent dels països amics, el 6 de febrer de l'any passat entra a la capital, N'Djamena. Dos dies més tard s'autoproclama president del Txad. Les forces d'Uedei es retiren al Nord del país i s'estableixen a la ciutat d'Aozou, part del territori txadià rica en urani i controlada per Líbia des del 1973.

Uedei s'organitza, i a principis d'aquest any inicia l'atac des del Nord del país. El mes de març, les FAP intensifiquen el conflicte i prenen la ciutat d'Onunianga-Kebir, a 200 km. de Faya-Largeau, la ciutat més important després de la capital. Les forces d'Uedei compten amb el suport de Líbia, justificat per l'acord firmat pels dos països el 6 de gener de 1981.

Les intencions líbies en aquest conflicte s'entenen per l'afany de Gaddafi de formar els Estats Units del Sahel, per un banda i per l'altre, el d'annexionar-se la franja d'Aozou

(uns 90.000 km²) que, com hem indicat, és rica en urani i altres minerals estratègics. Les pretensions de Gaddafi quedaren demostrades a l'agost quan la important columna del Consell Democràtic Revolucionari (escissió de Frolinat, que rebé suport de Líbia), armada amb artilleria d'assalt i dirigida per oficials de l'exèrcit líbi, fou estrepitosament derrotada pels guerrillers de FROLINAT, armats només amb fusells i metralladores.

En l'actualitat, el suport líbi a les forces d'Uedei és total. Tècnics, soldats, i un subministrament logístic constant, sostenen les empobrides columnes del FAP. La sol·licitud formal d'ajuda fou realitzada per l'ex-president el passat 7 de juliol, dues setmanes després que les seves tropes ocupessin la ciutat de Faya-Largeau.

Per la seva part, Hissène Habré, que ha vist com en pocs mesos era ocupada una part del territori, no para de demanar ajuda als seus aliats occidentals. A finals del mes de juny rebia suport logístic d'Egipte, 2.700 paracaigudistes del Zaire i 10 milions de dòlars i l'assistència de diversos Awacs (avions radar supersofisticats) dels Estats Units. França, que de cap manera no vol perdre els seus interessos econòmic-estratègics a les antigues colònies de l'Àfrica Equatorial, inicià, a principis de juliol, la denominada «Operació Manta», que ja ha transportat a terres txadianes uns 3.000 homes perfectament equipats.

Les pretensions dels EUA són clares: impedir l'avanç líbi a l'Àfrica Equatorial. Per això utilitzen els seus incondicionals de la zona, el Zaire i Egipte. En el territori d'aquests últims i com una mostra clara de força, començaren el mes passat les maniobres militars egípcio-nord-americanes «Bright Star III». Els enfrontaments que amb l'excusa del Txad mantenen els EUA i Líbia, s'han vist reflectits en les constants acusacions que es fan entre ells. Gaddafi declarava el 22 de juliol sobre els propòsits nord-americanos d'instal·lar bases en el territori del Txad. Els Estats Units, per la seva part, acusen Líbia d'intervencionisme, i cerquen motius, com la culminació d'un suposat genocidi realitzat per Líbia a Faya-Largeau, per introduir armament i consellers militars en el Txad. Com a conseqüència d'aquesta acusació, els Estats Units anuncien el 22 de juliol la tramesa de 30 missils Redeye i de quatre consellers militars.

La Unió Soviètica, que no intervé en el conflicte, expressà el 5 d'agost el seu suport a Líbia en el conflicte

del Txad. Les relacions entre Líbia i la Unió Soviètica les va definir el propi Gadafi a l'entrevista concedida al diari *Le Monde*: «Les nostres relacions es consoliden a mesura que es multipliquen els desafiaments imperialistes, i, si el moment ho exigeix, no dubtaria a signar un tractat d'amistat amb Moscou». Si bé ambdós règims, Líbia i l'URSS, són contradictoris en molts aspectes, l'enemic comú —llegiu-hi imperialisme nord-americà— permet a l'URSS vendre constantment armament a Gadafi i veure amb bons ulls el seu avanç a l'Àfrica.

LA PROPOSTA DE PAU

L'aparició, el 10 de setembre passat, d'un pla de pau proposat pel president Mitterrand, significa que són els francesos els primers que desitgen una solució negociada al conflicte del Txad. Les bases socialistes i comunistes que sostenen el govern francès, així com les controvèrsies de l'exèrcit amb els mitjans de comunicació, portaren al primer ministre, Pierre Mauroy, a donar a conèixer la proposta de pau, denominada «pla Mitterrand».

El pla Mitterrand sobre el Txad té com a elements bàsics la promoció del diàleg entre les parts afectades i la formació d'una confederació que hauria de comptar amb la neutralitat efectiva dels països veïns.

Excusa o realitat, mentre que no cristal·litzi una proposta de pau, que compti amb l'acceptació de tothom, el Txad, que sembla que no importi gaire a ningú, continua pudrint-se en les misèries de la guerra.

Manuel González Losada

MORÁN INTENTA DESBLOQUEJAR EL CONTENCIÓS DE GIBRALTAR

L'obertura del pas de vianants de Gibraltar, que es produí el 15 de desembre passat, inicià el primer pas de la diplomàcia socialista en un dels tradicionals reptes de la política exterior espanyola, Gibraltar.

La decisió del govern espanyol posava les bases mínimes perquè pogués desenvolupar-se la Declaració de Lisboa de 1980, ja que l'obertura era condició sobreentesa per al començament de les negociacions.

El caràcter únicament «de vianants» de l'obertura connectava amb un estès desig popular, amb un possible benefici econòmic per part espanyola. Les poblacions veïnes al Peñón, com el Campo de Gibraltar, la Línea, San Roque i d'altres, són clarament excedentàries en mà d'obra i registren elevats índex d'atur, que es pal·liaran amb l'obertura de les vies peninsulars de proveïment per part dels gibraltarenys («llanitos»).

Els «llanitos» no han tardat a canviar llur proveïment —marroquí o propi— per l'andalús, infinitament més atractiu, amb l'evident perjudici per al sistema econòmic que els britànics auspicien a la roca. La comunitat gibraltarenya estima en cent mil lliures per setmana les pèrdues per l'obertura.

Tot i això, les claus del problema de Gibraltar continuen essent els

conceptes de sobirania i reciprocitat i l'eliminació de les mesures restrictives imposades per Espanya el 1969.

Les negociacions

L'especial susceptibilitat registrada a l'Administració britànica després del conflicte de les Malvinas i el suport espanyol a la reivindicació territorial argentina, poc futur feien preveure als esforços del cap de la diplomàcia espanyola, Fernando Morán.

Així, la primera visita de Morán a Londres, el març passat, poc abans de les eleccions britàniques, no va donar cap resultat pràctic i es va de-

La declaració de Lisboa (10 abril de 1980)

Després de les primeres eleccions democràtiques, el Parlament espanyol aprovà un moció, per unanimitat de tots els grups parlamentaris, per a l'inici de converses amb el Regne Unit sobre Gibraltar. Marcelino Oreja, aleshores ministre d'Afers Exteriors, i el seu homòleg, Lord Carrington, iniciaren intercanvis diplomàtics que culminaren amb una Declaració conjunta.

La Declaració de Lisboa és l'element polític-diplomàtic més important en el contenciós gibraltareny, des que el 1712 ambdós països acor-

daren pel Tractat d'Utrecht la cessió de la propietat del Peñón a la part britànica.

Text de la Declaració signada a Lisboa per Marcelino Oreja i Lord Carrington

1.— Els governs britànic i espanyol, en llur desig de reforçar les relacions bilaterals i contribuir d'aquesta manera a la solidaritat europea i occidental, es proposen resoldre el pro-

blema de Gibraltar en un esperit d'amistat i d'acord amb les resolucions pertinents de les Nacions Unides.

2.— Els dos governs han acordat, en conseqüència, iniciar negociacions a fi de solucionar totes les diferències sobre Gibraltar.

3.— Els dos governs han acordat el restabliment de comunicacions directes en la regió.

El govern espanyol ha decidit sus-

del Txad. Les relacions entre Líbia i la Unió Soviètica les va definir el propi Gadafi a l'entrevista concedida al diari *Le Monde*: «Les nostres relacions es consoliden a mesura que es multipliquen els desafiaments imperialistes, i, si el moment ho exigeix, no dubtaria a signar un tractat d'amistat amb Moscou». Si bé ambdós règims, Líbia i l'URSS, són contradictoris en molts aspectes, l'enemic comú —llegiu-hi imperialisme nord-americà— permet a l'URSS vendre constantment armament a Gadafi i veure amb bons ulls el seu avanç a l'Àfrica.

LA PROPOSTA DE PAU

L'aparició, el 10 de setembre passat, d'un pla de pau proposat pel president Mitterrand, significa que són els francesos els primers que desitgen una solució negociada al conflicte del Txad. Les bases socialistes i comunistes que sostenen el govern francès, així com les controvèrsies de l'exèrcit amb els mitjans de comunicació, portaren al primer ministre, Pierre Mauroy, a donar a conèixer la proposta de pau, denominada «pla Mitterrand».

El pla Mitterrand sobre el Txad té com a elements bàsics la promoció del diàleg entre les parts afectades i la formació d'una confederació que hauria de comptar amb la neutralitat efectiva dels països veïns.

Excusa o realitat, mentre que no cristal·litzi una proposta de pau, que compti amb l'acceptació de tothom, el Txad, que sembla que no importi gaire a ningú, continua pudrint-se en les misèries de la guerra.

Manuel González Losada

MORÁN INTENTA DESBLOQUEJAR EL CONTENCIÓS DE GIBRALTAR

L'obertura del pas de vianants de Gibraltar, que es produí el 15 de desembre passat, inicià el primer pas de la diplomàcia socialista en un dels tradicionals reptes de la política exterior espanyola, Gibraltar.

La decisió del govern espanyol posava les bases mínimes perquè pogués desenvolupar-se la Declaració de Lisboa de 1980, ja que l'obertura era condició sobreentesa per al començament de les negociacions.

El caràcter únicament «de vianants» de l'obertura connectava amb un estès desig popular, amb un possible benefici econòmic per part espanyola. Les poblacions veïnes al Peñón, com el Campo de Gibraltar, la Línea, San Roque i d'altres, són clarament excedentàries en mà d'obra i registren elevats índex d'atur, que es pal·liaran amb l'obertura de les vies peninsulars de proveïment per part dels gibraltarenys («llanitos»).

Els «llanitos» no han tardat a canviar llur proveïment —marroquí o propi— per l'andalús, infinitament més atractiu, amb l'evident perjudici per al sistema econòmic que els britànics auspicien a la roca. La comunitat gibraltarenya estima en cent mil lliures per setmana les pèrdues per l'obertura.

Tot i això, les claus del problema de Gibraltar continuen essent els

conceptes de sobirania i reciprocitat i l'eliminació de les mesures restrictives imposades per Espanya el 1969.

Les negociacions

L'especial susceptibilitat registrada a l'Administració britànica després del conflicte de les Malvinas i el suport espanyol a la reivindicació territorial argentina, poc futur feien preveure als esforços del cap de la diplomàcia espanyola, Fernando Morán.

Així, la primera visita de Morán a Londres, el març passat, poc abans de les eleccions britàniques, no va donar cap resultat pràctic i es va de-

La declaració de Lisboa (10 abril de 1980)

Després de les primeres eleccions democràtiques, el Parlament espanyol aprovà un moció, per unanimitat de tots els grups parlamentaris, per a l'inici de converses amb el Regne Unit sobre Gibraltar. Marcelino Oreja, aleshores ministre d'Afers Exteriors, i el seu homòleg, Lord Carrington, iniciaren intercanvis diplomàtics que culminaren amb una Declaració conjunta.

La Declaració de Lisboa és l'element polític-diplomàtic més important en el contenciós gibraltareny, des que el 1712 ambdós països acor-

daren pel Tractat d'Utrecht la cessió de la propietat del Peñón a la part britànica.

Text de la Declaració signada a Lisboa per Marcelino Oreja i Lord Carrington

1.— Els governs britànic i espanyol, en llur desig de reforçar les relacions bilaterals i contribuir d'aquesta manera a la solidaritat europea i occidental, es proposen resoldre el pro-

blema de Gibraltar en un esperit d'amistat i d'acord amb les resolucions pertinents de les Nacions Unides.

2.— Els dos governs han acordat, en conseqüència, iniciar negociacions a fi de solucionar totes les diferències sobre Gibraltar.

3.— Els dos governs han acordat el restabliment de comunicacions directes en la regió.

El govern espanyol ha decidit sus-

se desenvolupar en un clima de desacord total. Margaret Thatcher afirmava que la sobirania sobre Gibraltar era innegociable mentre ella estigués en el n° 10 de Down Street.

Al mateix temps, el Foreign Office es congratulava de l'obertura de la reixa, encara que assenyalava que tal mesura no tingués cap mena de restriccions. La segona trobada entre Lord Francis Pym i Fernando Morán va tenir lloc poc temps després i donà lloc a severes crítiques contra Lord Francis Pym per haver-se mostrat massa «tou» i haver obert esperances a la part espanyola.

Amb aquest planteig de les relacions, el negociador britànic passa a ser Sir Geoffrey Howe i, aprofitant el marc de la clausura de la CSCE de Madrid, els caps d'ambdues diplomàcies concertaven un calendari de contactes i converses entre Madrid i Londres.

El primer d'aquests contactes es va tenir a Nova York el passat 26 de setembre, coincidint amb la 38 Assemblea General de les NU, a la qual assistiren Howe i Morán. El resultat de les converses és una mica contradictori. Per part espanyola es valora molt positivament el nomenament de diverses comissions tècniques o d'experts per analitzar els diferents aspectes del contenciós gibraltareny. Sembla que les comissions estaran integrades per alts càrrecs d'ambdues Administracions i economistes rellevants.

Algunes de les qüestions pendents són, en el capítol de reciprocitat i de drets, que Espanya refusa aixecar les restriccions pendents mentre la part britànica no insti les autoritats de la Roca que permetin als espanyols tenir propietats i treball, equiparant-los al tracte rebut pels originaris dels països de la CEE a Gibraltar. Permetre el pas als turistes, ja que actualment només és permès als posseïdors de passaport espanyol o residents gibraltarenys. Molt probablement en la

cartera de negociacions figurarà també el projecte espanyol d'establir una zona franca de sobirania espanyola en el Campo de Gibraltar com un territori exempt d'arancels dins de la CEE.

Fernando Morán constata major flexibilitat en la postura britànica amb Geoffrey Howe, i es mostrava partidari de les comissions mixtes, que en la seva opinió poden permetre una interpretació més equilibrada de la Declaració de Lisboa. Aquesta Declaració, que en el seu dia va suposar un punt de trobada entre els governs Suárez-Thatcher, és causa ara del primer dels desacords per la diferent interpretació que li dona cada una de les Parts.

L'última trobada Morán-Howe ha estat considerada pels britànics molt menys positiva, al mateix temps que creien exagerades les conclusions espanyoles, cosa que fa pensar que per a Londres el litigi continua bloquejat.

Per al Foreign Office, Morán reitera la demanda de integració de sobirania de Gibraltar a Espanya, mentre que George Howe es limità a esgrimir el plantejament britànic tradicional d'avantposar els interessos de la població gibraltarenya al possible acord amb Espanya. Cal recordar que el 10 de setembre de 1967, en un re-

ferèndum organitzat per Londres, un 99% votà a favor del manteniment dels vincles amb el Regne Unit.

Morán i Howe continuaran el calendari de converses el pròxim 8 de desembre en el Consell Ministerial de l'OTAN, a Brusel·les. Precisament l'OTAN i les negociacions d'integració espanyola, són un nou element de les converses, ja que Fernando Morán ha indicat en diversos fóruns Internacionals la contradicció que suposaria estar integrats en una organització internacional en què un dels Estats membres manté una colònia en territori propi.

En tot cas, el punt de coincidència entre les dues Administracions, és que els contactes han aconseguit superar el mal ambient d'etapes anteriors, un pas més per al desbloqueig del contenciós.

Consideracions estratègiques

Gibraltar és una colònia del Regne Unit des del 1704, i Londres sempre ha deixat clar que no permetria que els dos costats de l'Estret fossin controlats per un sol país, malgrat que actualment és l'únic territori europeu que figura en l'ordre del dia del Comitè de Descolonització de les NU.

A la importància estratègica com a base aeronaval britànica, cal afegir la de punt de control de l'OTAN a les portes del Mediterrani, i port de trànsit i proveïment d'uns 120.000 vaixells cada any. Precisament la decisió britànica de privatitzar les drassanes de la Royal Navy —posposada, el juliol, fins a finals de 1984— pot ocasionar una pèrdua d'almenys mil llocs de treball en una societat, la gibraltarenya, que no arriba als 25.000 habitants. Un dur entrebanc per al govern de Hosua Assan.

Xavier Horcajo

pendre l'aplicació de les mesures actualment en vigor.

Amdós governs han acordat que la futura cooperació estarà basada en la reciprocitat i la plena igualtat de drets. Valoren i contempen amb interès els passos que s'aniran adoptant per una i altra part i que, a llur criteri, obriran el camí cap a una entesa més estreta entre els més afectats de l'àrea.

4.— A aquests efectes, els dos governs, que reconeixen la necessitat

de desenvolupar una cooperació pràctica mútuament beneficiosa, prendran en consideració les propostes que formul cada un d'ells.

5.— El govern espanyol, en reafirmar la seva postura respecte al restabliment de la integritat d'Espanya, reitera la seva intenció que, en acabar les negociacions, quedin plenament salvaguardats els interessos dels gibraltarenys.

Per la seva part, el govern britànic mantindrà plenament el seu compro-

mís de respectar el desitjos lliurement i democràticament expressats de la població de Gibraltar, tal i com s'ha recollit en el preàmbul de la Constitució de Gibraltar.

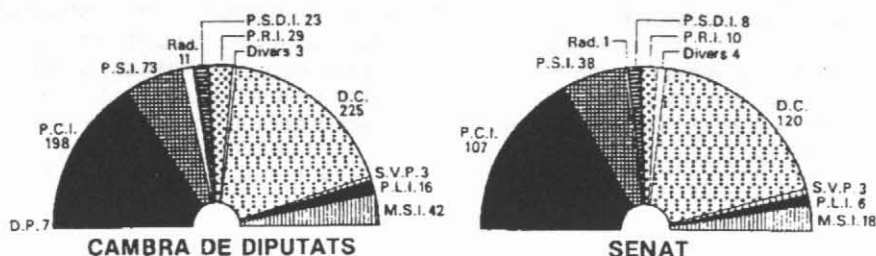
6.— Funcionaris d'ambdues parts es reuniran tan aviat com sigui possible per preparar les mesures pràctiques necessàries que permetin el compliment dels propòsits acordats en aquesta Declaració. Es preveu que aquests preparatius quedin ultimats abans de l'u de juny. ■

ELS SOCIALISTES DE CRAXI FORMEN GOVERN. LA DC S'ATOMITZA

L'èxit dels socialistes italians a les eleccions del 25-26 de juny els féu possible situar llur líder, Bettino Craxi, al front del nou govern italià. Tot i això, el Partit Socialista italià, que amb la seva retirada de la coalició governamental fou el responsable de la convocatòria de les eleccions anticipades, només experimentà un augment de 1,6 punts sobre el resultat anterior, exactament l'11,4% del total de vots emesos.

presidència la concedí a Arnaldo Forlani de la DC, el Ministeri d'Afers Exteriors a Giulio Andreotti (DC), In-

terior a Luigi Scalfaro (DC) i Defensa a Giovanni Spadolini (PRI), entre altres.

De la situació d'«impasse» després dels comicis es passà a una etapa de consultes del president de la República, Sandro Pertini, amb els caps dels partits polítics. Finalment, Pertini encarregà al socialista Bettino Craxi la formació del nou executiu. Les consultes de Craxi amb altres formacions cristallitzaren en la fórmula del «pentapartit» de centreesquerra. Craxi passa a presidir un govern, en el qual tindrà tres ministres menys de quan estava a l'oposició (de les 28 carteres, només 5 són per als socialistes). La vice-

PARTIT	ESCONS	percentatge de vots	
		1983	1979
Democràcia Cristiana-DC	225 (-37)	32,9	38,3
Partit Comunista-PCI	198 (- 3)	29,9	30,4
Partit Socialista-PSI	73 (+ 11)	11,4	9,8
MSI (neofeixistes)	42 (+ 12)	6,8	5,3
Partit Socialdemòcrata	23 (+ 3)	4,1	3,8
Partit Republicà-PRI	29 (+ 13)	5,1	3,0
Partit Liberal-PLI	16 (+ 7)	2,9	1,9
Partit Radical	11 (- 7)	2,2	3,5
Democràcia Proletària	7 (+ 0,7)	1,5	0,8

Renovació parcial del Senat francès

El diumenge 25 de setembre, uns 46.000 francesos «grans electors» votaven per renovar la tercera part de llurs representants en el Senat de la República. Aquesta elecció, de sufragi indirecte, ha donat més suficiència als conservadors i liberals a l'Assemblea Nacional, on ja disposaven del 60% dels escons, i ara han obtingut 16 nous senadors.

Renovació dels parlaments de Hesse i Bremen

El mateix dia 25 de setembre se celebraren als «landers» de Hesse i Bremen, de la República Federal d'Alemanya eleccions per renovar els parlaments autonòmics. Els resultats, especialment a Hesse, han estat catastròfics per als democristians del CDU (a Hesse perden el 16% dels vots). La confiança perduda pel CDU s'ha dipositat en els socialdemòcrates del SPD, tant a Hesse com a Bremen.

Eleccions parcials al Japó

El 26 de juny se celebraren eleccions per renovar 123 escons de la Dieta japonesa (Senat), que compta amb un total de 252 representants. El partit del govern, del qual és líder Yasuhiro Nakasone, augmentà en 3 senadors la majoria en la Cambra, consolidant així el seu paper de força política hegemònica en el Japó. El Partit Liberal Demòcrata de Nakasone té també majoria a la Cambra Baixa o legislativa, amb un total de 282 diputats sobre el total de 511 parlamentaris.

Marroc. Eleccions municipals i comunals

Se celebraren el 10 de setembre. En total, 15.480 càrrecs, repartits en 857 localitats, als quals aspiraven 57.000 candidats. La participació fou del 72% del cens.

Resultats	nº de càrrecs	% vots
Independents	3.440	22,19
Unió Constitucional	2.727	17,59
Istiqlal	2.601	16,77
Agrupació Nacional d'Independents	2.190	14,12
Moviment Popular	1.891	12,19
Partit Nacional Democràtic	1.818	11,72
Unió Socialista de Forces Populars	537	3,46
Partit del Progrés i del Socialisme	19	0,13

EN EL REGNE UNIT, THATCHER ARRASÀ

Margaret Thatcher arrasà a les eleccions de Gran Bretanya del 9 de juny. Malgrat obtenir menys vots que en els anteriors comicis de 1979, aconseguí una majoria de 144 escons sobre el conjunt de les forces polítiques del Regne Unit. El Partit Laborista perdé tres milions de vots, que

han representat 58 escons menys respecte a les eleccions anteriors: la major derrota laborista des de 1918.

Els tòpics centrals de la campanya electoral de Thatcher i Foot van ser sobre política econòmica i l'actitud enfront el desarmament. Margaret Thatcher es mostrà com la principal aliada de Ronald Reagan per al desplegament dels euomíssils a Europa, mentre que els laboristes es mostraren partidaris del desarmament encara que fos de forma unilateral, així

com partidaris també de retirar-se de les Comunitats europees.

Els vots perduts pels laboristes van anar a parar a la coalició liberal-socialdemòcrata, però, a causa del sistema electoral, aquests només obtingueren 23 escons al Parlament.

Com a data anecdòtica, direm que els catòlics d'Irlanda del Nord aconseguiren un escó per a un representant del Partit Sein Finn, considerat com el braç polític de l'Exèrcit Republicà Irlandès (IRA). ■

PARTIT	1983		1979	
	escons	vots %	escons	vots %
Partit Conservador	397	43,5	339	43,9
Partit Laborista	209	28,3	268	36,9
Partit Liberal	17	24,0	11	13,8
Partit Socialdemòcrata	6	-	-	-
Nacionalistes escocesos	2	-	2	-
Nacionalistes galesos	2	-	2	-
Altres	17	-	13	-
TOTAL	650		635	

Eleccions presidencials a Kènia

El 26 de setembre se celebraren a Kènia eleccions generals, que tanquen el període més agitat dels anys de govern del president, Daniel Arap Moi.

És el primer comici després que Kènia constitucionalitzés, el juny de

1982, el sistema de partit únic, que de fet regia ja amb anterioritat. Tots els candidats als 158 escons electes del Parlament Unicameral són membres de la Unió Nacional Africana de Kènia (KANU), partit fundat el 1964, a partir de l'antiga Unió Africana de Kènia (KAU). ■

Reelecció del president de Nigèria

Alhaji Shenhu Shagari, actual president de Nigèria, superà amb escreix el seu principal oponent, Obafemi Awolowo, cap del Partit d'Unitat Nigèria, a les eleccions del mes d'agost. No calgué esperar la segona volta per conèixer el triomf de l'ac-

tual president. Shagari fou elegit per primera vegada el 1979, després de 13 anys de règim militar.

L'oposició denuncià nombroses irregularitats, tant en el cens dels 50 milions de votants com a l'escrutini.

ELECCIONS PRESIDENCIALS DE NIGÈRIA - 6 d'agost de 1983

Partit	candidat	vots	% 1983	% 1979
(NPN) Partit Nacional Nigèria	Alhaji Shenhu Shagari	12.081.471	47,5	33,77
(UPN) Partit d'Unitat Nigèria	Chief Obafemi Awolowo	7.907.209	31,15	29,19
(NPP) Partit Popular Nigèria	Nnamdi Azikiwe	3.557.113	13,99	16,76
(PRP) Partit Redempció del Poble	Alhaji Hassan Yusuf	968.974	3,8	10,28
(GNPP) Partit Popular Gran Nigèria	Alhaji Waziri Ibrahim	643.805	2,5	10,0
(NAP) Partit de l'avenç de Nigèria	Tunji Braithwaite	271.524	1,06	-

Mes de juny

- 1 • S'incrementen els atacs de les tropes israelianes establertes al Líban.
 - Els bancs centrals europeus plantejgen una intervenció conjunta per frenar l'alça del dòlar.
 - Estat d'excepció al Perú, davant el temor d'un cop militar.
 - Reunió dels països europeus integrants de l'OTAN. En el comunicat final no es fa cap referència als euromíssils.
- 2 • Margaret Thatcher defensa la instauració de la pena de mort.
 - Richard Stone inicia en El Salvador una missió especial com a ambaixador dels EUA a Centramèrica.
 - Es firma a Cartagena de Indíes un document on 18 països americans —entre ells Cuba— es comprometen a recórrer al diàleg per superar els antagonismes entre els Estats, i allunyar el perill de guerra.
- 3 • George Schultz intenta recuperar la direcció política de Centramèrica després d'efectuar una remodelació diplomàtica de la zona. Mentre, la guerrilla salvadorenca controla una tercera part del país.
 - El secretari de Defensa, G. Weinberger, declara que l'URSS disposa d'armament nuclear en els països de l'Est.
- 4 • Desplegament fotogràfic als EUA per acusar la guerrilla salvadorenca d'una matança de soldats.
 - Quatre morts i tres ferits al Líban per enfrontaments entre grups rivals de l'OAP.
- 6 • Rebel·lions internes a l'OAP posen en perill el liderat d'Arafat.
 - Managua expulsa tres diplomàtics dels EUA, acusats d'atemptar contra dirigents sandinistes.
 - La població musulmana libanesa celebra amb aturaments i manifestacions el primer aniversari de la invasió israeliana.
 - Obertura de la VI UNCTAD (Conferència de les NU pel Comerç i el Desenvolupament) en la capital iugoslava, Belgrad.
- 7 • L'Administració Reagan tanca sis consuls a Nicaragua i ordena la sortida immediata de 31 diplomàtics nicaragüencs.
 - Davant la no representació oficial sahariana, 12 països africans es neguen a assistir a la Conferència de l'OUA.
- 8 • Amb la retirada voluntària de la República Àrab Saharaui Democràtica, s'inicia la cimera de l'OUA a Addis Abeba.
- 9 • Margaret Thatcher guanya les eleccions per una majoria de més de 100 escons.
 - L'OTAN acusa Moscou de bloquejar les converses de Ginebra sobre reducció d'armament.
 - El nou govern portuguès, presidit per Mario Soares, pren possessió. El Gabinet és format per 8 ministres del Par-

tit Socialista, 7 del Partit Socialdemocrata i un Independent.

- 10 • Eleccions municipals i comunals al Marroc.
 - El conflicte saharí suscita durs debats a la 19a. cimera de l'OUA. Líbia abandona la reunió davant l'absència de la RASD.
- 11 • Guerrillers de Sendero Luminoso ataquen novament Ayacucho.
 - L'OUA exhorta el Marroc i el Polisari que posin fi a la guerra i celebrin el referèndum.
- 12 • Política monetarista: més privatitzacions i pena de mort, nou programa del Gabinet britànic.
 - Arafat anuncia l'execució de cinc palestins del grup dissident Abu Nidal.
- 13 • El president Mitterrand inicia la visita oficial a la conflictiva illa de Còrsega.
 - Michael Foot abandona el liderat del laborisme britànic.
 - Un diari de Buenos Aires denuncia la venda massiva d'armes argentines a Hondures.
- 14 • Jornada de protesta a Xile. Àmplia resposta de la població a la crida sindical a favor del restabliment de la democràcia.
 - Els EUA han mutat a Hondures una base d'entrenament per a tropes salvadorenques.
 - Mitterrand condemna la violència independentista en finalitzar la seva primera visita oficial a Còrsega.
- 15 • Dos morts i nombrosos ferits a la nova jornada de protesta xilena en contra del règim de Pinochet.
 - Els ex-presidents Videla i Viola cridats a declarar pel problema dels desapareguts.
 - George Schultz informa que Moscou i Washington negocien en secret la retirada soviètica d'Afganistan.
- 16 • Joan Pau II inicia el seu segon viatge a Polònia, des de la seva elecció com a Papa.
 - Yuri Andropov assumeix el càrrec de cap d'Estat a la vegada que manté el de secretari general del PCUS.
- 17 • Vaga nacional dels treballadors del coure a Xile, després de la detenció de Rodolfo Seguel.
 - El general Jaruzelski rep el Papa.
 - Felipe González presenta als ambaixadors de la CSCE una proposta de Document.
 - El Polisari renova al Marroc la demanda de negociacions.
- 18 • Li Xiannian, nou president de Xina.
- 19 • Fedayins fidels a Yasir Arafat són atacats per soldats de l'exèrcit libí.
 - 100.000 persones es manifesten a París per la pau i el desarmament.
 - Finalitza el Consell d'Europa a Stuttgart. Les conclusions més importants queden resumides en un programa de treball, vàlid fins la pròxima reunió del 6 de desembre a Atenes.
- 20 • Joan Pau II assegura el seu suport a Solidaritat i recorda, davant un milió d'obres, el dret dels treballadors a

organitzar-se en sindicats.

- Més de mil persones detingudes als EUA per participar en el Dia d'Acció Anti-nuclear.
- 21 • L'URSS refusa la proposta espanyola per desbloquejar la CSCE.
 - 22 • Els sindicats xilens criden els treballadors a efectuar una vaga general i indefinida contra Pinochet.
 - El Papa i el general Jaruzelski es tornen a entrevistar.
 - L'exèrcit siríà i els fedayins rebels cerquen els partidaris de Yasir Arafat al Líban.
 - En l'obertura del Parlament britànic, Thatcher anuncia la modernització de la força nuclear, i el suport a l'ingrés d'Espanya a la CEE.
 - 23 • Fi de la visita papal a Polònia, deixant en evidència les diferències entre Església i Estat.
 - La crida sindical a la vaga general, a Xile, no rep la resposta esperada. Pinochet prohibeix l'entrada al cantant català Joan Manuel Serrat.
 - Abu Musa, líder dels dissidents palestins, exposa les seves condicions per posar fi a la rebel·lió.
 - 24 • Yasir Arafat és expulsat de Damasc per calúmnies contra el règim siríà.
 - 25 • Les tropes rebels d'Uedei ocupen, després d'intensos combats, l'estratègica ciutat de Faya-Largeau, al nord del Txad.
 - Eleccions al Parlament, a Itàlia.
 - 26 • Síria posa en dubte el dret i la capacitat de Yasir Arafat per dirigir la resistència palestina.
 - Les eleccions al Japó consoliden en el govern el Partit Liberal-demòcrata (PLD).
 - 28 • Reunió del Pacte de Varsòvia a Moscou per tractar del tema dels euromíssils.
 - Derrota militar dels seguidors d'Arafat a la vall libanesa de Bekaa.
 - Mitterrand anuncia la intervenció líbia en el Txad.
 - 29 • La cimera de dirigents del Pacte de Varsòvia proposa la congelació de l'armament nuclear de totes les potències.
 - Les forces lleials a Arafat han sofert 15 morts en els dos darrers dies de combat al Líban.
 - Iniciativa diplomàtica algeriana a Síria i Aràbia Saudita per solucionar la crisi palestina.
 - 30 • Les faccions oposades i favorables a Arafat acorden un alt el foc a Baa'bek.
 - Hassan ofereix als socialistes formar un govern de transició.

Mes de juliol

- 1 • L'URSS accepta negociar la proposta espanyola sobre la CSCE.
 - El Comitè Executiu de l'OAP ratifica Arafat com a President de l'Organització, i crea una comissió negociadora

- amb Damasc.
- Gadafi sol·licita el suport de Hassan II per fer caure Arafat de la direcció de l'OAP.
- 2 • Gadafi i els dirigents polítics del Marroc dialoguen sobre el problema del Sàhara Occidental.
 - 3 • Gadafi i Hassan donen suport conjuntament a la celebració d'un referèndum en el Sàhara Occidental.
 - Un centenar de personalitats d'Amèrica llatina donen suport a Caracas al «Grupo Contadora».
 - Finalitza a Belgrad la VI Conferència de les NU sobre el Comerç i el Desenvolupament, UNCTAD.
 - 4 • George Schultz inicia la segona gira per l'Orient Mitjà.
 - Tíjonov avisa Kohl, en el seu primer dia de visita a l'URSS, que es produirà una cursa armamentista si es despleguen els euromíssils.
 - El fiscal demana pena de mort per al sergent Mikó, implicat en el cop d'Estat contra el president de la Guineà, E. Obiang.
 - 5 • S'aconsegueix un principi d'acord que permetrà el final de la CSCE.
 - Andropov i Kohl mantenen les seves postures enfrontades en el tema dels euromíssils.
 - El sergent Mikó, condemnat a mort.
 - 6 • L'exèrcit argentí, després de moltes reunions, manifesta el seu desig d'instaurar un sistema «autènticament democràtic».
 - Acaben sense reconciliació les negociacions entre els partidaris i els dissidents del liderat d'Arafat.
 - 7 • Reunió urgent a Madrid per impedir la generalització de la guerra a Centramèrica. Hi assisteixen diverses personalitats europees i americanes.
 - Georg Schultz acaba la seva gira per Orient Mitjà, sense aconseguir que Síria i Israel retirin les tropes del Líban.
 - Kohl se'n va de Moscou amb les mans buides.
 - 8 • Felipe González proposa, a la reunió celebrada a Madrid, que Europa concreti els seus plans de pau per a Centramèrica.
 - Confirmat l'acord que permetrà acabar la reunió de la CSCE a finals de mes.
 - 9 • El rei del Marroc sacrifica les eleccions per celebrar el referèndum sobre el Sàhara.
 - Les tropes de Guniki Uedel ocupen Abeche, principal ciutat a l'Est del Txad.
 - 10 • Detencions a Xile, davant les noves jornades de protesta.
 - 12 • Tercera jornada de protesta a Xile. Pinochet decreta el toc de queda a Santiago.
 - La presència de Toni Negri en el Parlament italià causa un escàndol.
 - Es clausura a Maputo la SADCC (Reunió de Caps d'Estat d'Àfrica Austral), amb la condemna de Sudàfrica.
 - 13 • El Parlament del Regne Unit es pro-

nuncia en contra de la pena de mort.

- Impressionant resposta a Santiago de Xile al toc de queda imposat per Pinochet.

- L'URSS proposa una reducció d'armes estratègiques.
- 14 • Washington i Moscou arriben a un acord per la ràpida conclusió de la CSCE.
 - Triomf de l'oposició xilena a la tercera jornada de protesta.
 - 15 • Aprovat el Document Final de la CSCE de Madrid, amb l'excepció de Malta.
 - Acord entre els EUA i Grècia. L'acord preveu el desmantellament de les quatre bases nord-americanes.
 - 16 • Els presidents del «Grupo Contadora» es reuneixen a Cancún (Mèxic) per buscar sortida a la crisi Centramericana.
 - 17 • *The New York Times* revela els plans de l'Administració Reagan per a Centramèrica: doblar l'ajuda militar als països allats, continuar les operacions secretes contra Nicaragua i obtenir un consens total en el Congrés per a aquesta política.
 - 18 • Reagan nomena Kissinger àrbitre dels interessos dels EUA a Centramèrica.
 - Després de la declaració de Cancún reneix l'«esperit de Contadora».
 - 19 • Anunci per part dels EUA de maniobres militars per terra, mar i aire, a la regió centramericana. Reagan deixa entreveure la possibilitat d'un cert bloqueig a Nicaragua.
 - Cimera informal entre Helmut Kohl i François Mitterrand. Preconitzen un equilibri Est-Oest al nivell més baix possible.
 - 20 • El Parlament polonès aprova un indult del qual queden exclosos els dirigents detinguts del Sindicat Solidaritat.
 - Menahem Beguin cancel·la la seva visita als EUA, a causa del seu estat de salut.
 - 8 valxells de guerra nord-americanes surten cap a aigües centramericanes.
 - 22 • El Parlament polonès treu la llei marcial imposada el 13.12.81.
 - Dimiteix com ambaixador especial dels EUA a l'Orient Mitjà, Philip Habib.
 - Robert Mc Farlane, nou enviat especial de la Casa Blanca a la zona.
 - Jornada de vaga general al Brasil.
 - 23 • Primera penetració iraniana pel nord del territori de l'Irak.
 - Formulada la Declaració de Caracas, on es fa una crida als països llatinoamericans perquè mantinguin o aconseguixin la democràcia.
 - Iran amenaça de bloquejar les exportacions petrolíferes del Golf.
 - 25 • Trobada Chadli-Gadafi per comentar el tema del Sàhara.
 - 26 • Quatre persones amb la cara tapada causen la mort a tres estudiants palestins en un troteig a la Universitat d'Hebrón, a la Cisjordània ocupada.

27 • En el XXX aniversari de l'assalt a la caserna del Montcada, Fidel Castro declara que si Cuba fos atacada es defensaria sola.

- Reagan tranquil·litza l'opinió pública nord-americana afirmant que Centramèrica no serà un altre Vietnam.
 - Set morts a l'assalt armeni contra l'ambaixada de Turquia a Lisboa.
- 28 • Turquia acusa els països occidentals de no actuar amb suficient rigor contra els grups terroristes armenis.
 - Els presidents de Colòmbia i Panamà preparen la reunió a Panamà dels nou ministres llatinoamericans d'Afers Exteriors.
 - 29 • Refús de la Cambra nord-americana de l'ajuda encoberta als antisandinistes.
 - El jutge Rocco Chinnici és assassinat a Palerm.
 - 30 • El «Grupo Contadora» anuncia a Panamà la signatura d'un acord per garantir la pau a Centramèrica.

Mes d'agost

- 1 • El president del Txad, Hissènè Habré, demana al govern francès que li envii avions de combat per fer front a l'aviació líbia, que dona suport als rebels de Guniki Uedel.
 - George Mc Govern, futur candidat a la Presidència dels EUA, demana el restabliment de relacions diplomàtiques amb Cuba.
- 2 • Xina i el Regne Unit reprenen les converses sobre Hong-Kong.
- 3 • Els EUA envien instructors militars al Txad i dos avions Awacs a Egipte, per seguir el conflicte.
 - Moscou es pronuncia a favor de Líbia, respecte el conflicte del Txad.
- 4 • Cimera de l'OAP a Tunísia.
 - Bettino Craxi anuncia la composició del nou govern italià.
 - El Marroc restableix les relacions amb Líbia.
 - Cop d'Estat a l'Alt Volta. El militar pro-libi Thomas Shankara enderroca el president Juan Baptiste Ouodrago.
- 5 • La Unió Soviètica es declara favorable al nou règim de l'Alt Volta.
 - Comencen les maniobres conjuntes hondurenyo-nord-americanes.
- 6 • 50 milions de nigerians acudeixen a les urnes per renovar les dues cambres del país. El càrrec de governador i el de president de la República estaven fins ara en possessió d'Alhaji Sehu Shagari.
 - S'incendia el petrolier espanyol Castillo de Bellver, davant les costes de Sudàfrica. Tres víctimes i unes 250.000 tones de petroli vessades, són el balanç del succés.
 - L'enviat de Reagan a l'Orient Mitjà, Robert Mc Farlane, inicia converses

- amb el govern sirí, per intentar que es retirin del Líban les tropes sirianes.
- Hissène Habré sol·licita la intervenció de l'aviació francesa.
- 7 • L'oposició xilena crea la «Multipartidària Aliança Democràtica», integrada per tots els partits polítics d'oposició.
 - 3 atemptants successius en el Líban, 5, 6 i 7 d'agost. Hi moren prop de 80 persones.
 - 8 • Cop militar a Guatemala del general Óscar Humberto Mejía Victores, el qual enderroca per les armes a Efraïm Ríos Montt.
 - 9 • Washington dona suport a Mejía Victores, nou president de Guatemala.
 - 10 • El nou dirigent guatemalenc, Mejía Victores, qualifica d'«intermediari de la subversió» a l'ambaixador espanyol, Máximo Cajal, que va resultar ferit en el brutal assalt i cremada de l'ambaixada espanyola per l'exèrcit guatemalenc, l'any 1980.
 - 11 • Pinochet prepara 18.000 soldats per avortar la quarta jornada de protesta. Ampliació del toc de queda.
 - Les tropes rebels de Gunuki Ouedel, amb el suport de l'aviació líbia, prenen la ciutat-oasi de Faya-Largeau.
 - Shagari, reelegit president de Nigèria en eleccions fortament criticades per la seva manca de claredat.
 - 12 • 31 morts és el balanç de la 4ª jornada de protesta a Xile.
 - 13 • Paracaigudistes francesos són enviats a la primera línia de foc en el Txad.
 - Dimissió del ministre de sanitat equato-guineà, Emilliano Buale. Demana refugi a Espanya.
 - 14 • Ronald Reagan i Miguel de la Madrid discuteixen a Mèxic sobre els problemes centrals americans.
 - L'Estat d'Israel comunica a Robert Mc Farlane la retirada de les seves tropes en el Líban, fins a la línia del riu Awali.
 - 15 • Lech Walesa dona un ultimàtum al govern polonès perquè negociï amb Solidaritat.
 - Després de 30 anys en el poder, Alfredo Stroessner icinia el seu setè mandat en el Paraguai.
 - 16 • Visita de Gadafi a Tunísia, amb l'ambició projecte del «Gran Magreb», com a telé de fons.
 - Joshua Nkomo torna a Zimbawe després del seu exili voluntari en el Regne Unit.
 - 18 • Yuri Andropov assegura que l'URSS no serà mai la primera a instal·lar sistemes antisatèl·lits a l'espai.
 - Aprovada la llei de partits polítics a Nicaragua.
 - Els EUA advertixen a líbics i francesos que no permetran la divisió del Txad en dues parts.
 - Manifestació a Buenos Aires contra l'«Autoamnistia» que pretenen atorgar-se els militars.
 - 20 • Pinochet autoritza el retorn d'uns mil xilens exiliats.
 - 21 • El líder de l'oposició filipina, Benigno Aquino, és assassinat en circumstàncies estranyes a l'aeroport de Manila.
 - 15 aniversari de la invasió de Txecoslovàquia per les forces del Pacte de Varsòvia.
 - El general Pinochet amenaça l'oposició de dur a terme un altre 11 de setembre.
 - 22 • L'oposició filipina acusa Fernando Marcos de l'assassinat de Benigno Aquino.
 - Es descobreix un complot en el Camerun contra el règim del president Biya.
 - Ceausescu demana a Reagan i a Andropov que no suspenguin els contactes de Ginebra, encara que no s'arribi a cap acord a finals d'any.
 - 23 • Ronald Reagan acusa els moviments pacifistes de debilitar els pobles lliures.
 - La multipartidària «Aliança Democràtica» demana la immediata renúncia de Pinochet per començar un procés de transició.
 - 24 • Aprovada la resolució del Comitè de descolonització de l'ONU, que demana la independència per a Puerto Rico.
 - 25 • François Mitterrand proposa la creació d'una Federació del Txad.
 - Petició oficial del govern libanès perquè l'Estat d'Israel postposi la seva retirada de les muntanyes del Chuf per impedir nous conflictes entre druses i falangistes.
 - Acord entre els EUA i l'URSS sobre venda de cereals. Ronald Reagan vendrà a l'URSS nou milions de tones de gra a l'any.
 - 26 • Unànime participació del poble uruguaià a la jornada de protesta contra el règim militar.
 - El govern xilè suprimeix l'estat d'excepció vigent des de fa 10 anys.
 - Andropov diu que l'URSS mantindrà la seva promesa de suprimir una part dels coets nuclears instal·lats a Europa, si hi ha un acord a les negociacions de Ginebra.
 - 28 • Eleccions legislatives a la Guinea Equatorial, amb llista tancada i única, i sense partits polítics.
 - Benahem Beguin anuncia la seva dimissió de dimitir com a primer ministre israelià.

Mes de setembre

- 1 • Isaac Shamir elegit successor de Menahem Beguin.
 - El secretari d'Estat nord-americà, Georg Schultz, revela que avions de combat soviètics han abatut un Boeing 747 sud-coreà, amb 269 persones a bord. Ronald Reagan en demana explicacions a l'URSS.
 - El Kremlin assegura que el Jumbo sud-coreà va abandonar indemne l'es-

- pai aèri soviètic.
- Richard Stone s'entrevista amb Bellario Batancourt, president de Colòmbia, i assegura que Ronald Reagan donarà suport al «Grupo Contadora».
- 2 • La missionera catalana Carme Samaranch és assassinada a la Guinea Equatorial.
 - Moscou reconeix que l'aviació soviètica disparà contra l'avió sud-coreà.
 - 4 • L'exèrcit israelià es retira parcialment del Líban, fins a la línia del riu Awali. Primers incidents entre milicians druses i forces cristianes.
 - 5 Els EUA anuncien la suspensió dels acords culturals amb Moscou, arran de l'incident amb l'avió sud-coreà.
 - 6 • Malta accepta subscriure el Document Final de la CSDE, de Madrid.
 - Es reanuda la conferència de Ginebra sobre els euromíssils, després d'un lapsus de 2 mesos d'interrupció.
 - 7 • Reunió del «Grupo Contadora» amb els cinc cancellers de Centramèrica.
 - Gromiko qualifica com «inviolables» les fronteres de l'URSS, en la CSCE, com a justificació a les crítiques occidentals sobre l'incident del Jumbo.
 - Funerals a Seul per les 269 víctimes, amb assistència de 100.000 persones.
 - Amin Gemayel acusa els palestins de col·laborar amb les forces rebels en el Líban.
 - Finalitza la Conferència de Ginebra sobre Palestina, amb el reconeixement del dret palestí a tenir un Estat.
 - Conferència de països llatinoamericans a Caracas sobre l'endeutament exterior. Objectiu: cercar vies per a la reconversió del deute a llarg termini.
 - 8 • Entrevista Schultz-Gromiko a Madrid, en un clima de guerra freda, després de l'abatiment de l'avió sud-coreà.
 - Els ministres d'Afers Exteriors encara no arriben a cap acord sobre les sancions conjuntes a l'URSS.
 - Milers de xilens es manifesten a Santiago de Xile demanant la dimissió de Pinochet. En la repressió, Gabriel Valdés, líder de la DC, resulta ferit greument.
 - Els EUA interven en la guerra del Líban atacant les posicions druses. Sembla que aquests havien iniciat el foc contra el contingent nord-americà de la força multinacional.
 - 9 • Després de la 5ª jornada de protesta a Xile, el govern reimplementa l'estat d'emergència per sis mesos més.
 - Nous atacs a les forces nord-americanes a Beirut.
 - 10 • Pierre Mauroy viatja a Alger per explicar el pla francès sobre el Txad.
 - Reinaldo Bignone indulta Isabel Perón, i possibilita així el seu retorn a la política, a l'Argentina.
 - Matança de més de mil persones per les milícies druses en una església.
 - 11 • Pinochet organitza una concentració per commemorar el 10è. aniversari del cop d'Estat i manifesta la seva intenció de romandre en el poder sis anys més.

- Celesta Aida Mejía, germana del president guatemalenc, és segrestada sortint del seu treball.
- Hans Dietrich Genscher critica els membres de l'OTAN que no volen prendre represàlies contra Moscou, entre ells Espanya, per l'afer de l'avió.
- 12 • Reunió del Consell de Seguretat de les NU per estudiar les agressions contra el govern de Nicaragua.
- 13 • Conclou la visita de George Bush a diferents països del Magreb, criticant les aliances entre els països no alineats i els comunistes.
- Ronald Reagan envia noves forces al Líban, amb ordre de defensar-se si són atacades.
- Pinochet protesta oficialment per les paraules d'Alfonso Guerra a la manifestació pro-solidaritat amb Xile, a Madrid.
- 14 • L'URSS anuncia la seva postura de no renunciar al debat sobre els euromíssils i comptabilitzar els coets britànics i francesos, en qualsevol acord d'equilibri.
- Peter Hans Kolvenbach, preòsbit de la Companyia de Jesús, en substitució del P. Arrupe.
- 15 • Ronald Reagan acusa formalment l'URSS de violar els acords Kennedy-Krushov de 1962, sobre la no-introducció d'armament ofensiu a Cuba.
- Menahem Begin presenta oficialment la dimissió.
- La Cambra de Representants dels EUA aprova el pressupost de Defensa per a 1984 en 187.500 milions de dòlars (un 28 bilions de pessetes). Les partides inclouen el míssil MX, el bombarder estratègic B-1 i els gasos nerviosos.
- 16 • Els EUA continuaran en possessió de les bases de Portugal, a canvi de modernitzar l'exèrcit portuguès.
- Detingut a Costa Rica un suposat etarra, acusat de formar part d'un pla nicaragüenc per desestabilitzar el govern de Luis Alberto Monge.
- 17 • Síria amenaça d'atacar la VI Flota dels EUA si aquesta continua bombardejant posicions sirianes.
- Arafat reafirma el suport palestí als guerrillers drusos.
- Un missatge fet públic pel Ministeri de Transport japonès revela que el Jumbo sud-coreà tenia problemes als seus motors i va sofrir una forta descompressió. El missatge del pilot fou fet després de trobar-se amb els caces soviètics.
- Andrei Gromlko, ministre soviètic d'Afers Exteriors, decideix no assistir a l'Assemblea General de les NU, a causa de les declaracions dels governadors dels Estats de Nova York i Nova Jersey, de no deixar aterrar l'avió que havia de transportar el ministre soviètic.
- 18 • Gaspar Weinberger assegura que els marines dels EUA continuaran al Líban mentre que hi hagi soldats estrangers en el país. Pressió de les forces antigovernamentals sobre Beirut.
- Tomàs Borge nega l'intent d'intervenció nicaragüenca a Costa Rica.
- Iran amenaça de tancar el pas per l'estret d'Ormuz. Enduriment dels enfrontaments Iran-Iraq.
- Muamar el Gadafi ordena als seus homes en el Líban que es posin a disposició del líder drus Walid Jumblat i de l'exèrcit sirí.
- Pravda acusa els EUA d'ocupar territori libanès.
- George Bush manté a Belgrad que els EUA donen suport al no-alineament de Iugoslàvia.
- 19 • La intervenció nord-americana en el Líban es considera com un avís a Síria que els EUA no abandonaran el govern de Gemayel. Israel, mentre, es planteja la possibilitat d'intervenir en el combat.
- S'obre l'Assemblea General de les NU amb grans tensions entre les dues superpotències.
- 20 • El Congrés dels Estats Units decideix prorrogar per 18 mesos l'estada dels marines en el Líban.
- Grècia decideix tancar els aeroports als avions nord-americans que transporten armes.
- Mentre Andropov proposa la «congelació» de l'armament atòmic, Ronald Reagan propugna el rearmament contra els «enemics de la democràcia».
- 21 • Isaac Shamir és encarregat de formar govern a Israel.
- Nova reunió de la OUA, a Addis Abeba, per determinar el futur del Sàhara.
- 22 • Margaret Thatcher i Helmut Kohl disposats a instal·lar els euromíssils a llurs territoris. Moscou considera les noves ofertes nord-americanes sobre armament com una reedició de les anteriors.
- La conflagració del Líban s'internacionalitza. França hi intervé bombardejant les posicions antigovernamentals. Hassan II no accepta la presència del Front Polisari a la cimera de l'OUA; l'OUA es conclou amb un fracàs absolut.
- 23 • La intervenció d'Aràbia Saudita fa presumir un possible alt el foc en el Líban.
- Bettino Craxi, cap del govern italià, dona suport a Bonn al desplegament dels míssils a Europa, en el marc de la «doble decisió».
- 24 • Damasc i Beirut arriben a un acord i s'estableix una treva en el Líban.
- 25 • 20 morts i 250 ferits a les Filipines, durant la celebració d'un concurs de bellesa.
- 50.000 persones es manifesten a Montevideo per l'amnistia i la democràcia.
- Els països desenvolupats limiten el finançament del Fons Monetari Internacional i del Banc Mundial als països més endeutats.
- Els socialdemòcrates alemanys guanyen les eleccions regionals al Parlament dels «landers» de Hesse i Bremen (RFA).
- Eleccions senatorials a França. Avantatge per a l'oposició al govern Mitterrand.
- 26 • Ronald Reagan proposa a l'URSS durant la 38 Assemblea de les NU una reducció dels euromíssils a nivell equivalent. Reagan no admet verificacions.
- Mort de Leopold III, ex-rei de Bèlgica.
- Dimissió del govern de Chafic Wazzan del Líban per facilitar la formació d'un gabinet d'unitat nacional. Gemayel manté Wazzan al front del govern libanès.
- 27 • El govern francès veta el document agrícola de la CEE, cosa que significarà endarrerir la integració d'Espanya.
- Miguel Boyer presideix l'assemblea anual del Fons Monetari Internacional i del Banc Mundial.
- 28 • Iuri Andropov refusa les ofertes nord-americanes de reducció globalitzada d'armament nuclear.
- Supressió de l'embargament d'alta tecnologia (civil i militar) a Xina per part dels EUA.
- 29 • Moscou considera inevitable la instal·lació parcial dels euromíssils previstos per l'OTAN.
- S'inicien de nou a Viena les converses sobre reducció de tropes a Europa.
- 30 • Grans manifestacions a Manila contra el règim de F. Marcos.
- Costa Rica i Nicaragua a punt de trencar relacions. Costa Rica acusa Nicaragua d'intervenció militar a les seves fronteres i retira el seu ambaixador de Managua.
- Possible visita de Kissinger a Guatemala acompanyat de Nixon. ■

REVISTA

CIDOB

AFERS INTERNACIONALS

Centre d'Informació i Documentació
Internacionalsa Barcelona

Mes de juny

- 1 • Primer viatge d'Estat del príncep Felipe a Llatinoamèrica, amb motiu del 450 aniversari de la fundació de Cartagena de Indias.
 - Narcís Serra assisteix per primer cop a la reunió de ministres de la defensa de l'OTAN
 - Felipe González, en la seva primera escala, a la República Dominicana, reafirma el suport espanyol al «Grupo Contadora».
- 2 • Serra anuncia una major participació espanyola a les maniobres de l'OTAN. Tanmateix insisteix que l'entrada a l'OTAN està condicionada per l'ingrés a la CEE.
 - Fernando Morán toma de Leningrad després de dos dies de visita. El viatge és qualificat com «d'intercanvi de punts de vista».
- 3 • A Panamá, el president Felipe González insisteix en la «no mediació» d'Espanya davant el president Reagan, el relació amb el tema de Centramèrica.
- 4 • Darrer dia de la visita americana de Felipe González. La situació centreamericana i els esforços del «Grupo Contadora» són el tema central de les seves conversacions amb el president de Mèxic. Tanmateix assevera que la pertinença d'Espanya a l'OTAN no condicionarà gens la seva política exterior.
- 6 • Suport dels governs occidentals europeus a les associacions diplomàtiques del president Felipe González.
- 8 • Espanya no reprendrà relacions diplomàtiques amb Guatemala.
 - Morán informarà en secret sobre la Guinea a la Comissió d'Exteriors del Congrés.
- 10 • Morán creu que hi haurà referèndum sobre l'OTAN abans de 1985. La tensió internacional —segons Morán— obliga a endarrerir-lo.
- 12 • Milers de persones es manifesten a Madrid per la pau i el desarmament i demanen la celebració del referèndum sobre l'OTAN.
 - Arriba a Madrid en visita privada el primer ministre francès Pierre Mauroy.
- 13 • França, mitjançant la visita de Mauroy, insisteix a reclamar el paper de banderer de la candidatura espanyola a la CEE.
- 14 • Les converses entre Espanya i Algèria permetran signar un nou compromís de venda de gas natural.
 - El Rei Juan Carlos, primer premi Simón Bolívar.
- 15 • El petrolier «British Tay» salpa de Tenerife cap al Regne Unit amb el Harrier que, sis dies abans, va aterrar al vaixell espanyol Alraigo.
- 16 • Els grans ducs de Luxemburg, en la seva visita a Espanya, expressen llur suport a un ràpid ingrés d'Espanya a la CEE.
 - Felipe González demana als «deu» que la integració d'Espanya culmini en un termini raonable.
- 19 • El tinent coronel Luis Arjona, destacat a la Guinea Equatorial, cridat a Madrid.

- Després de la reunió de secretaris d'organització del PCE, la sortida d'Espanya de l'Aliança Atlàntica és el primer objectiu d'aquest partit.
- 20 • Felipe González inicia el seu viatge a Washington. L'examen de la relació bilateral, principal tema a tractar.
 - 21 • Comença a Madrid la segona reunió de la comissió mixta hispanoguineana. La Guinea sol·licita el suport de la pesseta a la seva moneda.
 - Felipe González reivindica a Reagan un major protagonisme internacional per a Espanya i demana el suport de Washington per a la democràcia espanyola.
 - 22 • Primera reunió entre la delegació espanyola i la marroquina, per negociar l'acord de pesca.
 - Reagan dona el vist-i-plau a la celebració del referèndum sobre l'OTAN.
 - 23 • Felipe González finalitza la seva estada als EUA, realitzant una sèrie de contactes econòmics.
 - 26 • El Ministeri de Defensa inicia un programa perquè la indústria espanyola pugui fabricar missils.
 - 28 • El PSOE, anuncia Felipe González, farà campanya contra la permanència d'Espanya a l'OTAN.
 - 29 • Emilliano Menéndez del Valle, nomenat nou ambaixador polític a Jordània.
 - Intervenció evasiva del ministre d'Afers Exteriors, Fernando Morán, davant les iniciatives de l'oposició de realitzar un debat parlamentari sobre política exterior.
 - 30 • El govern del Marroc concedeix una pròrroga adicional d'un mes a l'acord pesquer amb Espanya.

Mes de juliol

- 2 • Seminari internacional hispanofrancès. Temes a tractar: la «Cimera d'Stuttgart i l'adhesió d'Espanya a la CEE. Hi assisteixen els titulars d'Exteriors, Economia, Cultura i Agricultura d'ambdós governs.
- 3 • La principal conclusió de la reunió interministerial Espanya-França: major dinamisme en les relacions entre els dos països.
- 6 • Arriba a Madrid el primer ministre grec, Andreas Papandreu. L'entrada d'Espanya a la CEE, principal tema de la visita.
- 7 • Arriba a Espanya el ministre d'Afers Exteriors equato-guineà.
 - Papandreu expressa al rei el seu suport a l'ingrés d'Espanya a la CEE.
- 8 • Nova aturada de les converses sobre pesca i cooperació entre el Marroc i Espanya.
- 10 • El Comitè Provincial del PSOE es pronunciarà a la seva pròxima reunió contra la permanència d'Espanya a l'OTAN.
- 14 • Espanya, segons declaracions de Fernando Morán a la seva primera visita a la Haya, intentarà integrar-se a la comunitat d'energia atòmica sense signar el tractat de no-proliferaçió nuclear.
- 16 • Alfonso Guerra reitera que Espanya no ha de restar a l'OTAN.

- Espanya anuncia que demanarà suport polític i econòmic per a Centramèrica.
- 19 • Margaret Thatcher assegurà en el Parlament del Regne Unit, que Espanya no entrarà a la CEE mentre existeixin restriccions frontereres a Gibraltar.
 - Els ministres Solana, Lluich i Campo coincideixen amb Guerra que Espanya no ha de continuar a l'OTAN.
 - 20 • El govern celebra una sessió monogràfica sobre les relacions entre Espanya i la CEE.
 - 21 • El govern reitera el seu objectiu d'adhesió a la CEE durant la present legislatura.
 - El govern espanyol presentarà el setembre al Regne Unit noves iniciatives sobre Gibraltar.
 - 22 • Els reis d'Espanya arriben a Caracas per assistir als actes commemoratius del bicentenari de Simón Bolívar.
 - 25 • Espanya i la Guinea a prop de la ruptura total, a causa que Espanya ha suspès l'ajuda econòmica fins que Malabo ofereixi garanties de pagament.
 - Thomas Enders, nou ambaixador dels EUA a Madrid, declara que els Estats Units volen que Espanya entri a l'OTAN.
 - 28 • Arriba a Madrid el president de la Guinea Equatorial, T. Obiang. La visita oficial durarà tres dies.
 - 29 • Obiang promet a Felipe González commutar la pena de mort a Micó.
 - 30 • Inesperada marxa en terra del marroc en l'acord pesquer.
 - Obiang aconsegueix la renegociació del deute exterior amb Espanya.

Mes d'agost

- 1 Fernando Morán anuncia que el govern assumeix les conclusions de l'informe del Senat sobre els 213 espanyols desapareguts a Llatinoamèrica.
- 2 • Es reprenen les converses hispano-marroquines sobre pesca.
- 4 • El Senat dels EUA ratifica Thomas Enders com a ambaixador a Espanya.
 - La contribució d'Espanya al pressupost civil de l'OTAN es fixa en un 3,5%, o sigui, en uns 400 milions de pessetes.
- 9 • El Ministeri d'Afers Exteriors espanyol manifesta la seva preocupació per les maniobres hondurenys-nord-americanes.
- 10 • Indignació a l'OID per les manifestacions de Mejía Victores, que fan molt difícil una futura reanudació de les relacions diplomàtiques, trencades arran de la invasió de la nostra ambaixada a Guatemala, en la qual varen morir 41 persones, entre elles el funcionari espanyol Jaime Ruiz del Árbol.
- 14 • Segons el Ministeri de Defensa, durant 1982 Espanya exportà armes per valor de 94.685 milions de ptes.
- 15 • La Conferència Episcopal Espanyola es mostra descontenta per l'aplicació dels acords entre l'Estat i la Santa Seu.
- 16 • Afers Exteriors expressa la seva repulsa per la repressió exercida durant la 4ª jornada de protesta, a l'ambaixa-

CONJUNTURA ESPANYOLA

dor de Xile a Espanya.

- 17 • Un sondeig de la CEE revela que solament el 46% dels espanyols dona suport a l'Ingrés a la Comunitat.
 - Assallat el consolat espanyol de Los Angeles (EUA) per un immigrant.
- 18 • Viatge de Fernando Morán al Marroc per intentar desbloquejar les negociacions de pesca. Entrevista amb Hassan II sobre les «ventanas de seguridad».
- 19 • Representants diplomàtics dels països que integren el «Grup Contadora» agraeixen a Felipe González el suport del seu govern a llurs iniciatives.
- 20 • Els països llatinoamericans deuen prop de 2 bilions de pessetes a Espanya, segons el Ministeri d'Economia i Finances.
- 21 • Felipe González i el secretari general de les Nacions Unides, Javier Pérez de Cuéllar, analitzen a la Moncloa la crisi centramericana.
- 23 • Morán i Carlos Romero afirmen en roda de premsa que el Rei Juan Carlos ha jugat un paper essencial en la firma de l'acord pesquer amb el Marroc.
- 25 • Espanya envia invitacions als responsables d'Exteriors dels 35 països de la CSCE, perquè assisteixin en una cimera els dies 7, 8 i 9 de setembre, amb la finalitat d'intentar que Malta subscriuï el projecte de document final.

Mes de setembre

- 1 • Intervenció espanyola al plenari de la Conferència sobre Palestina, sol·licitant el cessament de les hostilitats.
- 5 • Felipe González critica l'actitud de les grans potències econòmiques en la

sessió inaugural del VII Congrés Mundial d'Economia.

- 8 • Fernando Morán declara que dins l'OTAN hi ha «llibertat absoluta» i per aquest motiu no considera incompatible pertànyer a l'Organització Atlàntica i ser autònom al mateix temps.
- 9 • El Rei Juan Carlos clausura la CSCE a Madrid, fent una crida a la distensió.
- 11 • Manifestació multitudinària a Madrid, en solidaritat amb Xile, encapçalada per Alfonso Guerra i la filla del president Allende, Isabel Allende. Hi acudeixen 200.000 persones. (AP no hi assisteix).
- 12 • El Grup Popular anuncia una possible moció de censura crítica contra el govern González. Morán serà un dels objectius del Grup Popular.
 - El govern suspèn durant 15 dies els vols d'Ibèria a Moscou.
- 13 • Es desfà l'Oficina de Cooperació amb la Guineja Equatorial, que perd la seva autonomia i s'integra a la Direcció General de l'Àfrica del Ministeri d'Afers Exteriors.
- 16 • L'Institut de Cooperació Iberoamericana enviarà 100 tècnics i cooperants a Centramèrica: Costa Rica, Nicaragua i Hondures, objectius prioritaris.
- 19 • Viatge oficial dels reis del Nepal a Espanya.
- 20 • S'inicia al Congrés de Diputats el debat sobre l'estat de la nació.
 - El govern demana l'extradició a Costa Rica del presumpte militant d'ETA, Gregorio Jiménez Morales.
- 21 • Tomás Borge, ministre de l'Interior de Nicaragua, afirma a Madrid que el seu govern no té cap vinculació amb ETA.

22 • Felipe González es nega a donar data concreta per a la celebració del referèndum sobre l'OTAN, durant el debat sobre l'estat de la nació.

- 23 • Luis Alberto Monge, president de Costa Rica, considera insatisfactòria la declaració de Tomás Borge sobre la no-vinculació del govern nicaragüenc amb ETA, i qualifica les relacions amb Espanya de incòmodes.
 - És bombardejada l'ambaixada d'Espanya en el Líban.
- 24 • Jaime de Ojeda, ambaixador d'Espanya a l'OTAN, declara a la revista *The Western World* que el nostre país s'integrarà militarment a l'OTAN si es resol satisfactoriament el contenciós de Gibraltar.
 - La CEE proposa un període de transició de 8 anys per a l'agricultura espanyola.
- 26 • Ojeda desmenteix les seves declaracions sobre Espanya i l'OTAN.
 - Morán creu que cal que es comencin a fer «reunions tècniques» per agilitzar el contenciós de Gibraltar.
- 27 • França frena una vegada més el procés d'integració d'Espanya a la CEE, en negar-se a aprovar el document agrícola.
- 29 • Intervenció de Morán a l'Assemblea General de les NU. Espanya presenta un document a les NU en coherència de les tesis dels EUA sobre Nicaragua, i declara que, en el seu moment, el nostre país decidirà quina serà la seva contribució a la defensa occidental.
- 30 • Els Estats Units pressionen la CEE perquè s'acceleri la integració d'Espanya a les Comunitats. ■

subscriu-te a cidob:

- 1.— És un centre d'estudis internacionals.
- 2.— Mitjançant la investigació, l'estudi i la formació, vincula la realitat catalana amb la dels altres països i amb la problemàtica internacional.
- 3.— Es un servei a les Institucions de Catalunya perquè puguin aconseguir llurs objectius específics dintre d'unes perspectives més universals.
- 4.— Crea opinió, des de Catalunya, sobre qüestions internacionals.
- 5.— I així contribuir a la consecució d'unes relacions més justes entre els pobles.

I TINDRAS DRET A:

- Consulta del Fons de Material.
- Butlletí Informatiu Bibliogràfic.
- Revista AFERS INTERNACIONALS o 6 Dossiers de Debat.

Quota de 2.000 ptes. anuals.

- Consulta del Fons de Material.
- Butlletí Informatiu Bibliogràfic.
- Revista AFERS INTERNACIONALS
- Dossiers de debat (6 a l'any).

Quota de 5.000 ptes. anuals.

Quota de protector (des de 10.000 ptes...)

Nom i cognoms	Banc o Caixa
Adreça	Adreça
Població D.P. Telèf.	Població: D.P.
Data de naixement Profissió	Nom del (dels) titular (s)
Demana més informació	Senyor Director:
Sol·licita els serveis del CIDOB com a:	Prego a vostè que prengui nota de carregar al meu compte/ a la meua llibreta oberta/ a aquesta entitat, els rebuts que hi presentarà CIDOB.
Quota de 2.000 ptes. l'any.	Atentament.
Quota de 5.000 ptes. l'any.	(signatura)
Quota de protector (des de 10.000 ptes. l'any)	Signat per
Sistema de pagament:	Adreça del titular
Domiciliació del rebut anual a entitat bancària o de crèdit. Ompliu si us plau, el cupó adjunt i trameteu-lo per correu a CIDOB.	Nº. compte/llibreta
Data:	Signatura:

DOSSIERS CIDOB

Publicació Bimensual (5 números anuals)

Preu anual subscripció : Institucions : 1.000 ptes.
Particulars : 800 ptes.

Preu per exemplar : 200 ptes.

SECRETARIA I COMANDES:

Roger de Llúria, 125 1r.
Barcelona-37
Telèf.: 215 89 49

Director : Josep Ribera

Redactors: Anna Dionís
Manel González Losada
Xavier Horcajo

EL LÍBAN, UN VIETNAM MEDITERRANI

Des que el 4 de setembre les tropes israelianes d'ocupació es retiraren de la zona munfanyosa del Chuf, i se situaren al sud del riu Awali, sirians, drusos, palestins, falangistes i libis, iniciaren una dura lluita per controlar un territori, històricament ocupat pels drusos, de vital importància estratègica per exercir el poder en el territori libanès.

El Líban tornava a estar en guerra, si és que alguna vegada, des de 1975, havia deixat d'estar-ho. Sota la realitat d'una guerra civil, sembla que la qüestió de fons sigui la batalla que les dues superpotències —immerses en un clima de guerra freda— han iniciat per tenir sota el seu control la posició de vigia del Golf Pèrsic.

Dividides en pro-governamentals i anti-governamentals, les tropes que s'enfrontaven fins el 25 de setembre, en què s'acordà l'alt el foc, obeeïen a molts interessos.

Per una banda tenim l'exèrcit libanès, d'uns 8.000 homes, que dona el seu suport al govern d'Amin Gemaiel, ajudat per uns 12.000 milicians cristiano-falangistes, que controlen al voltant d'un 10% del territori nacional, és a dir, pràcticament només controlen territorialment un districte municipal de Beirut.

Cal afegir-hi les forces multinacionals d'interposició de les NU, enviaades fa 14 mesos per pacificar el Líban: 6.000 francesos, 97 anglesos, 2.000 italians i uns 4.000 marines nord-americans malden per defensar les posicions guanyades per cristians i falangistes, i evitar que la zona de Suk el Gharb sigui definitivament presa pels drusos.

Per l'altra banda, les forces anti-governamentals estan compostes per l'exèrcit sirí, que des de 1976 manté prop de 40.000 homes a les proximitats de Beirut, entre ells 600 libis i uns 400 voluntaris iranians, i encara que no hagin intervingut mai de forma directa en els combats, compten amb el suport soviètic. Els drusos, minoria religiosa que professa un culte mixt entre jueu, cristià i musulmà, s'han mantingut durant segles a les muntanyes del Chuf. Estan representats políticament pel Partit Socialista Progressista, del qual és líder Walid Jumblat, i compten amb uns 10.000 combatents.

Tant els musulmans xiïtes com els drusos han lluitat durant el mes de setembre per aconseguir unes posi-

cions estratègiques que els permetessin forçar unes negociacions amb els cristians, falangistes i sunites a l'hora del repartiment del poder, ja que aquests darrers posseeixen una situació privilegiada respecte als càrrecs públics.

Un conflicte internacional

Les forces internacionals, que havien restat durant mesos a l'expectativa, entraren en combat la tercera setmana de setembre. Els bombarders francesos atacaren les posicions druses després que foren bombardejades les seves pròpies tropes, i els marines nord-americans lluitaren per defensar l'aeroport i la zona de Suk el Gharb.

Les tropes nord-americanes rebren l'ordre d'atac després que dos marines perderen la vida. Ronald Reagan indicà al seu exèrcit en el primer moment, que no entressin en combat a no ser que fossin atacats. Posteriorment, però, l'armada nord-americana envià 2.000 homes de suport als 1.200 que ja hi havia en el país, mantenint la presència de la VI Flota a les costes libaneses.

Per a molts observadors, aquest acte d'autodefensa suposava una clara prova de força entre els EUA i l'URSS i, encara que la «lleï de poders de guerra» concedeix al Congrés dels EUA la decisió última de retirar els seus soldats en un termini màxim de 90 dies, l'ambient de guerra freda que es viu entre les dues superpotències i la mort d'alguns marines, feren que la Cambra donés suport, amb algunes reserves, a la política de Reagan a l'Orient Mitjà.

El perill d'internacionalització del conflicte s'allargà més d'una setmana. La possibilitat d'un nou Vietnam quedà reflectida en el lapsus de Pau Kelley, comandant dels marines, quan exclamà en el Comitè del Congrés: «els soldats que hem enviat al Vietnam...».

El rol més neutral l'estan jugant anglesos i italians. Els primers, mantenint-hi una força simbòlica de 97 soldats i els segons perquè, segons Bettino Craxi, la permanència de la tropa italiana a terra libanesa

obeeix al fet que el motlu polític pel qual s'hi van traslladar no ha variat en els catorze mesos d'estada a Beirut.

El pla de pau

Quan la situació semblava més tensa, a punt d'enfrontar-se sirians i nord-americans, l'acord d'alt el foc arribà de mà de l'ambaixador saudita, Rafic Hariri, que actuava com a representant dels interessos sirians i del Front de Salvació Nacional (grup d'oposició libanès).

Les negociacions es realitzaren a Xipre, on es reuniren a més de l'emissari d'Àrabia Saudita, l'enviat especial dels EUA, Robert Mc Farlane, i el Ministre d'Afers Exteriors libanès, Elie Salem. La treva s'establí el 25 de setembre, sota el principi d'acord en què Amin Gemaiel es comprometia amb sirians i drusos a acceptar les decisions del Congrés Nacional de Reconciliació, per construir un Líban pacífic.

Per al líder del PSP, Jumblat, aquesta pacificació passa pel repartiment de zones d'influència, cosa que facilitaria la disgregació del Líban en tres regions autònomes. La drusa fóra la de les muntanyes del Chuf.

Encara que les bombes no caiguin amb tanta freqüència a Beirut, la fragilitat de la pau és manifesta. El Congrés dels EUA ha decidit prorrogar l'estada dels seus marines al Líban durant 18 mesos més. Israel, reticent a entrar en combat, malgrat les pressions indirectes dels EUA, ha avançat les seves posicions. Els països àrabs amenacen amb un boicot petroler si el govern israelià d'Isaac Shamir entra en guerra. Els sirians continuen comptant amb el suport incondicional de Moscou. Finalment, el gabinet presidit per Amin Gemaiel es debilita per moments.

Pau difícil la d'un país on, a més dels interessos econòmics, polítics i estratègics de les grans potències, conviuen més de setze ètnies diferents i diverses religions. Qualsevol enfrontament, per petit que sigui, pot convertir-se en un nou «casus belli».

Anna Dionis

L'ACORD PESQUER AMB EL MARROC

L'augment demogràfic creixent i la necessitat que se'n deriva d'assegurar les fonts alimentàries, han convertit els acords pesquers en quelcom més que una simple negociació tècnica. L'acord signat a Rabat pels ministres d'Afers Exteriors d'Espanya i del Marroc, Fernando Morán i Mohamed Bucetta, el passat 19 d'agost, així ho demostra. Després de quasi sis mesos de dures negociacions, ambdós països signaren un acord que, singularment, concloïa en un ambient de concòrdia i cooperació.

Les negociacions s'iniciaren a la capital marroquina el passat mes de febrer, amb la visita dels ministres espanyols de Transports i Agricultura, Enrique Barón i Carlos Romero. Sis mesos de converses, plenes d'esculls i esgotadores per la tàctica marroquina de fer reaparèixer temes ja resoltos en discussions anteriors, han demostrat la necessitat que tant Espanya com el Marroc tenen d'un acord ferm que assegurï, per un costat, la tranquil·litat per a la flota pesquera espanyola, i, per l'altre, l'ajuda creditícia i tècnica necessària per a la precària economia marroquina.

Els estira i arronsa constants ens deixen entreveure quines són les necessitats reals d'ambdós països. Quan el 31 de juliol, faltant poques hores per a la conclusió de l'última pròrroga de l'acord, Taleb Benchejj, ministre marroquí d'Afers Econòmics, tornava a posar sobre la taula importants punts de vista sobre els quals ja s'havia arribat a un principi d'acord, el temor davant la possibilitat d'haver d'amarrar la flota pesquera, recorregué distints ports espanyols. El temps, factor fonamental en tota negociació, tornava a estar en mans del Marroc.

Els armadors espanyols, que a partir de l'Acord hauran de respectar severament —cosa que no s'ha fet fins ara— les normes que dicta la Secretaria de Premsa, demanaren en diverses ocasions que l'amarrament de la flota s'utilitzï com un arma ofensiva i no com una sortida sense defensa. Tot i això, aquestes propostes no tenien en compte les greus conseqüències que podien derivar-se d'una postura de força d'aquest tipus. Serveixin com exemple, les diverses indústries pesqueres de l'illa de Lanzarote —que donaven vida directament o indirecta a unes 5.500 famílies— que s'han hagut de tancar. El motiu fou

la prohibició marroquina de pescar en la «zona Nord de seguretat» (vegeu quadre), imposada el febrer d'enguany, a les costes situades enfront de la dita illa.

Els sis punts conflictius

Les negociacions, tenyides sempre d'un caire tècnic que escapava de la realitat de l'Acord, continuaren mantenint els següents punts de fricció:

1.— La durada de l'Acord. Espanya volia que fos de 5 anys i el Marroc d'un o dos, tenint sempre en compte que l'entrada d'Espanya a la CEE canviaria, segons Rabat, tots els condicionants.

2.— L'augment dels cànons de pesca. El Marroc volia augmentar el cànon de pesca en un 50% o un 70%, sense escales i en dòlars.

3.— La reducció de l'esforç pesquer, que el Marroc desitjava que fos d'un 60% o 70% de l'actual.

4.— La distribució dels augments de cànons i de la reducció de l'esforç

pesquer. Espanya demanava que la distribució fos feta d'una manera progressiva durant el temps de duració de l'Acord. El Marroc aspirava a imposar-ho tot pràcticament en un any.

5.— Les contrapartides financeres en crèdits FAD i d'Estat a Estat, que el Marroc volia que arribessin a 675 milions de dòlars.

6.— Les restriccions, a més de la reducció de l'esforç pesquer, de les «zones de seguretat».

El dia 6 d'agost es reuniren a Mallorca Fernando Morán, Carlos Romero i el secretari de Pesca, Miguel Oliver, que juntament amb Carlos Blasco, director de Relacions Econòmiques Internacionals, Raimundo Basols, ambaixador a Rabat, i diversos representants del Ministre d'Economia, componien la delegació espanyola que a finals de juny reinicià les negociacions. En aquesta reunió es demostrà, una vegada més, que, sense decisions polítiques, les converses limitades als aspectes tècnics no porten a cap solució. A Mallorca quedà definida la postura espanyola en tres dels punts conflictius: reducció gradual de l'esforç pesquer en un 40%, augment, també gradual, d'un

ACORD PESQUER

Resolució final dels punts conflictius

- Durada de l'Acord: 4 anys.
- Augment dels cànons de pesca: 70% de manera gradual. Amb efectes retroactius des del mes d'agost en un 25%. L'1 de juliol de 1984, l'1 de gener de 1985 i l'1 de gener de 1986 en un 15% adicional cada any.
- Reducció de l'esforç pesquer: un 40% de manera gradual. Amb efectes retroactius, un 5% l'1 d'agost passat; un 15% l'1 de gener de 1984; un 10% el gener de 1985; un 5% el gener de 1986; i un 5% l'agost de 1986.
- Ajuda financera global de 550 milions de dòlars: 300 milions en crèdits comercials, 100 milions en crèdits FAD i 150 milions en crèdits d'Estat a Estat. Refinançament del deute que el Marroc té amb Espanya (165 milions de dòlars).
- Finestres de seguretat:
 - Finestra Nord:** situada en els paral·lels 27° 50' i 28° 35'. Totes les aigües que voregen Tàrtan i Tarfaya. Oberta als pesquers espanyols. Reflectit en la nota annexa a l'Acord.
 - Finestra Sud:** situada en algües que van des del Cap Bojador fins a la Mauritània. Tancada als pesquers espanyols. Promesa verbal de Hassan de repiantejar-ho. No reconeguda per Espanya com a aigües marroquines.

70% per cànon de pesca i un crèdit d'Estat a Estat de 82.500 milions de pessetes.

Cinc dies més tard, la premsa espanyola, i també la marroquina, anunciaven l'Acord com un fet. Petites discrepàncies amb les condicions de pesca, com el diàmetre de les malles o la profunditat de les xarxes, semblaven ser els únics punts conflictius, encara sense resoldre, ja que s'esperava que el Marroc faria un gest unilateral i suspendria, per iniciativa pròpia, les zones prohibides per qüestions militars. Aquell mateix dia, a la matinalada, cinc pesquers espanyols eren detinguts per patul·leres alauís. El comandant marroquí que les detingué i conduí a Casablanca, advertí que el termini provisional per poder pescar sense llicència havia expirat el dia 10 i per tant estaven pescant en aigües prohibides.

La decisió unilateral marroquina no es produí. El govern de Rabat pretenia, en no treure el vet a les zones de seguretat militar, que el govern espanyol reconegués i acceptés la sobania marroquina sobre aquestes aigües, impedit així tot possible reconeixement del Polisari. Felipe González, que declarà que no es podia perllongar més aquesta situació d'inseguretat, envià ràpidament a Rabat el titular d'Exterior, Fernando Morán. La decisió sobre les zones de seguretat només podia prendre-la personalment el rei Hassan, darrer escalafó de l'Acord.

La necessitat de no donar cap oportunitat al Front Polisari de, mitjançant accions de captura o metrallament d'embarcacions, llençar campanyes de publicitat que afectin els plans de celebració d'un referèndum en el Sàhara occidental, féu que el

monarca alauí forcés aquesta última entrevista. La «finestra Nord» quedà oberta i figura per escrit en un canvi de notes annex a l'Acord. Respecte a la «finestra Sud», el rei marroquí prometé considerar en un futur pròxim si la retiraria o no com a zona de seguretat.

Aquestes dues resolucions d'Has-san s'ajusten a la decisió política presa per Felipe González a principis del seu mandat, per la qual el PSOE abandonava la seva postura radical a favor de les reivindicacions saharauís i acceptava les decisions de l'OUA (Organització d'Unitat Africana). Aquest organisme ha deixat en mans de Hassan la data i condicions del referèndum sobre la ex-colònia espanyola.

Manuel González Losada

CIDOB

PROGRAMA DE CURSOS 1983-84

CURSOS RELACIONS INTERNACIONALS

● Curs Cidob de Relacions Internacionals

- 1.—Europeisme: Organitzacions internacionals a Europa.
4 Sessions: 8-10-15-17 de Novembre.
Prof.: Jordi García Petit.
- 2.—Europa: Polítiques de Seguretat i Defensa.
6 Sessions: Dimarts-Dijous del 22 de Novembre al 8 de Desembre.
Prof.: Jesús M^a. Rodés.
- 3.—Les Relacions internacionals de les Comunitats Europees.
a) Procés d'Institucionalització de les Comunitats europees.
3 Sessions: 10-12-17 Gener.
Profra.: Victoria Abellán.
b) Relacions exteriors de les Comunitats Europees.
8 Sessions: 10-12-17 Gener.
Prof.: Josep Ribera,
c) Conseqüències per Espanya del procés d'integració a les Comunitats Europees.
3 Sessions: 16-21-24 de Febrer.
Prof.: Joan Clavera.
- 4.—Europa i la nova guerra freda: punt d'inflexió?
6 Sessions: Dimarts-Dijous del 8 al 29 de Març.
Prof.: J.J. Navarro Arisa, Carmen Claudin Pere Vilanova.

CURSOS POLITICA INTERNACIONAL

- Les Relacions Hispano-franceses. Conflict i Cooperació.
2 Sessions: 5 i 6 de Desembre.
Prof.: Jordi García Petit.
- La Política Exterior dels Estats Unit d'Amèrica 1946-1983
6 Sessions: Dilluns i Dimecres del 7 al 30 de Novembre.
Profra.: Esther Barber.
- Espanya en el Nord-Oest de l'Àfrica.
4 Sessions: 21-22-23-24 de Febrer.
Prof.: Victor Morales.
- La Política Colonial espanyola en el Golf de Guinea.
8 Sessions: Dilluns i Dimecres del 5 de Març al 2 d'Abril.
Prof.: Gonzalo Sanz
- Polònia: Societat i Estat. 1945-1983.
8 Sessions: Dilluns i Dimecres del 9 de Gener a l'1 de Febrer.
Profra.: Margot Pascual.
- La Política exterior soviètica 1945-1983.
4 Sessions: 7-14-21-28 de Març.
Profra.: Lidia Vilalta.

CURSOS IBEROAMÈRICA

- Història Amèrica Llatina.
I — Amèrica Pre-hispànica.
7 Sessions: Dilluns-Dimecres del 24 Octubre al 16 Novembre.
Prof.: Jordi Gussinyer
- II — Amèrica Colonial, Ss. XVI-XVIII.
7 Sessions: Dilluns-Dimecres del 21 Novembre al 12 Desembre.
Prof.: Ma. Teresa Tubiri i Javier Laviña.
- III — Amèrica Contemporània, Ss. XIX-XX
12 Sessions: Dilluns-Dimecres del 16 de Gener al 22 de Febrer.
Prof.: Pilar García, Ma. Dolores Gonzales, Miquel Izard.
- L'inserció d'Amèrica Llatina en l'economia mundial. 1970-80.
6 Sessions: Dimarts-Dijous del 10 al 29 de Novembre.
Prof.: Pedro Talavera.
- La Política econòmica monetarista a Xile i Argentina. 1970-80.
10 Sessions: Dilluns i Dimecres del 2 de Novembre al 5 de Desembre.
Prof.: Antoni Santamaría.
- El model econòmic centro-americà.
4 Sessions: 3-5-10-12 d'Abril.
Prof.: Luis de Sebastián.

- La Mediterrània dins les Relacions Internacionals (1945-1983)
8 Sessions: Dimarts-Dijous del 2 al 28 de Febrer.
Profra.: Esther Barber.

- La possibilitat del neutralisme i la política dels països no alineats.
4 Sessions: 6-8-15 de Febrer.
Prof.: Juan Piñol.

- El problema de la història d'Al-Andalus.
8 Sessions: Dimarts-Dijous del 6 al 29 de Març.
Prof.: Miquel Barceló.

- Quina educació en els països subdesenvolupats?
7 Sessions: Dimarts-Dijous del 3 al 24 de Novembre
Profra.: M^a. del Carme Alemany.

- Els microestats més petits del món.
6 Sessions: 6-8-10-13-15-17 de Febrer.
Prof.: Lluís Mallat.

Informació i Inscripcions: CIDOB
Roger de Llària 125- 1er. 1a. Tel. 215 89 49
Horari sessions: de 8 a 9,30 del vespre.
S'entregarà certificat d'estudis.

XILE: CAP A LA DEMOCRÀCIA

L'onze de setembre passat es compliren deu anys de l'enderrocament del govern constitucional xilè. César Augusto Pinochet va ésser el protagonista del cop d'Estat que va acabar amb la Unitat Popular, el cap visible de la qual fou Salvador Allende. En ben poques hores els militars van trencar més de 140 anys de democràcia ininterrompuda a Xile.

Carlos Altamirano, senador durant el govern de la Unitat Popular i secretari actual del Partit Socialista de Xile, ens dóna les claus per entendre la trajectòria política d'aquest petit país del Con Sud.

La repressió exercida per la junta militar contra el seu poble pot qualificar-se, sense exagerar, de brutal i sanguinària. Però a hores d'ara, el poble xilè ha perdut la por i, a desgrat de fer-ho a costa de vides humanes, lluita aferrissadament per recuperar el seu estat democràtic. El diàleg iniciat per la multipartidària Alianza Democrática amb el govern actual és un exponent clar d'aquesta situació.

P.— A què obeeix aquest diàleg?

R.— Obeeix fonamentalment a pressions provinents de l'exterior. Pressions del Papa, i també nord-americanes, exercides sobre la dictadura pinochetista en suport de les ja realitzades per les organitzacions polítiques d'oposició a Pinochet.

La direcció d'Alianza Democrática a l'interior va estimar que no era convenient crear una imatge d'oposició intransigent, que no acceptés el diàleg, que plantegés el seu punt de vista d'una manera inflexible. Per això, i mitjançant una invitació de l'arquebisbe Fresno, màxima autoritat catòlica de Xile, va tenir lloc a casa seva un diàleg entre Jarpa i l'oposició, tot i que a hores d'ara hom el dóna per perdut.

Onofre Jarpa fou designat ministre de l'interior a fi i efecte d'encetar el susdit diàleg i iniciar l'obertura democràtica a Xile. El dia que va començar la protesta, Pinochet va fer sortir al carrer 18.000 homes que reprimiren bestialment el poble xilè, de manera que l'obertura anomenada democràtica s'inicia amb 100 cadàvers.

És evident que no és pas un bon començament. D'aleshores ençà el govern ha respost amb tanta repressió, que el noi arquebista xilè —que pertany a un dels sectors menys progressistes de l'església xilena— ha emès un comunicat en què es reclama a la dictadura el restabliment de la democràcia.

També és públic que l'ambaixador dels EUA, a l'últim acte d'homenatge a Pinochet, va fer un estrany elogi —inusual en ell— a la democràcia que va caracteritzar 140 anys d'història al nostre país.

P.— Vós considereu Onofre Jarpa capaç de dur a terme una etapa de

transició a Xile, atès el seu historial ultradretà?

R.— En primer lloc, no es pot parlar de transició mentre que Pinochet estigui al govern. Jarpa actua per mandat i delegació del dictador.

El període de transició s'iniciarà en el moment en què Pinochet deixi de ser el dictador de Xile. Mentre Jarpa parli en nom seu, no pot parlar-se d'obertura democràtica. En segon lloc, Jarpa és un home que pertany a la dreta de la dreta xilena. Va militar als sectors feixistes. Per tant, l'elecció de Jarpa encaminada a obrir un diàleg democràtic és més aviat contradictòria. Difícilment un dictador i el seu servidor, que en aquest moment és el ministre de l'interior, poden conduir honestament, seriósment i lleialment a la redemocratització del país.

P.— Per què són exclosos de l'Alianza Democrática els partits de tendència comunista?

R.— Crec que les causes són relativament conegudes. Com vós sabeu, l'Alianza Democrática està integrada, essencialment, per quatre forces polítiques: la denominada, a Xile, dreta republicana, és a dir, un sector de la dreta xilena que es manifesta a favor de la democràcia i de la restauració del seu propi sistema; la Democràcia Cristiana, el Partit Radical i, finalment, el socialisme xilè.

Especialment la dreta republicana i un sector de la DC n'han exclòs el Partit Comunista per haver estimat que la seva estratègia de lluita, sobretot la relativa a la lluita armada, no s'adiu amb la que patrocina l'Alianza Democrática.

El socialisme xilè no participa d'aquesta opinió. Nosaltres pensem que és necessària una aliança més

àmplia per enderrocar Pinochet. Caldria que no se n'excloués cap força política. La nostra lluita es fa a l'interior de la multipartidària a fi d'ampliar-la a totes les forces polítiques xilenes que estan en contra de la dictadura.

P.— En un moment determinat la DC va jugar un paper important contra la Unidad Popular. ¿Consideren possible que, donat el caire combatiu que va prenent el diàleg de la multipartidària, Pinochet prepari un diàleg unilateral amb l'esmentat partit, per tal de perpetuar-lo en el poder?

R.— Ens sembla impossible que, després de les moltes experiències viscudes, la DC pugui entendre's amb la dictadura. El drama viscut per Xile a causa de les seves organitzacions polítiques ha estat molt gros, i la DC ha aprofitat la lliçó. En conseqüència, comete per segona vegada, en el breu terme històric de deu anys, l'error de tornar a entendre's amb la dictadura, ens sembla impossible; sobretot, considerant que avui dia el seu president és Gabriel Valdés.

P.— El moviment popular xilè ha adquirit una gran rellevància en aquests últims mesos. ¿Consideren que aquesta reacció és de causa-efecte, és a dir, que com més crisi econòmica, més descontentament hi ha entre el ciutadà i el poder i, per tan, la recerca de la democràcia és més gran?

R.— La situació econòmica actual de Xile és desastrosa. A l'Amèrica llatina el P.N.B. mitjà va caure un -1%, o sigui, no hi va haver creixement. Xile va tenir una caiguda del P.N.B. d'un 14%. És el país que ostenta l'endeutament mundial més gran per habitant: 22.000 milions de dòlars i 11 milions d'habitants, cosa que suposa

un deute per càpita de 2.000 dòlars. Això és un desastre que no és dóna en cap més país del món.

L'últim argument vàlid en contra fóra el d'haver-se fet una gran inversió, però a Xile no hi ha inversió. L'actual govern xilè va dilapidar, per dir-ho així, 15.000 milions de dòlars en armes i whisky, això és, en articles superflus i consum sumptuari.

El 33% de la població xilena es troba en atur. Tres xifres que ens ha llegat Pinochet. Això revela la ruïna econòmica total i absoluta en què està una dictadura que va comptar amb el suport nord-americà. No és estrany, doncs, que el poble es mobilitzi.

P.— Ultra l'ajut nord-americà a la dreta més reaccionària del seu país —de la magnitud dels rebels—, hi ha guè errors de la Unidat Popular que van fer possible la seva pròpia ensulsiada. Quins foren aquests errors?

R.— El principal i més funest del nostre govern va ser no haver valorat l'especificitat del poble xilè. Si fèiem una divisió cardinal del món, veuríem que a Xile es donen tots els quatre punts. Pertany al nord perquè la seva estructura política és desenvolupada; al sud, perquè l'economia entra de ple en el subdesenvolupament; participa de l'est quant a l'exigència del poble a fer canvis ràpids d'industrialització; i de l'oest, pel sistema democràtic.

Al meu entendre, el principal error de l'esquerra xilena va ser la no-valorització d'aquesta especificitat. Segons l'opinió dels marxistes xilens, la democràcia burgesa era limitada i no mereixia una atenció especial, cosa que va provocar un divorci entre la teoria marxista-leninista i la pràctica política. Una pràctica essencialment reformista i democràtica, considerada pel Partit Comunista com un recurs tàctic i assumida pel Partit Socialista com una desviació.

L'esquerra, dividida, va ser incapaç de fer cap teorització correcta de la

pràctica que havia anat realitzant durant més de cent anys. Una part s'inclinava per adoptar el model cubà, una altra pel soviètic, i, finalment, Allende fou el qui es decantà per seguir un model xilè, no importat d'altres països.

Però, si l'esquerra va subvalorar la trajectòria democràtica, també ho va fer en considerar l'exèrcit com a «professional» i «constitucional», capaç d'aguantar un canvi radical com el proposat per la Unidad Popular. Aquesta contradicció fou un obstacle per elaborar una estratègia de govern coherent.

P.— Els EUA van jugar un paper decisiu en la caiguda d'Allende. Actualment sembla que la seva postura és la d'ésser espectadors davant els esdeveniments. Considerant la política seguida pel govern de Ronald Reagan a Centramèrica, penseu que els EUA jugaran el triomf de la democràcia a Xile?

R.— Avui dia els EUA no donen a Pinochet el suport d'altres èpoques, però tampoc no l'hi han retirat. Tenen una actitud, com vós dieu, d'espectador, ja que han de considerar que ni tan sols el govern de Margaret Thatcher envia l'ambaixador anglès a legitimar els discursos de Pinochet.

Si hom té en compte que l'actitud dels EUA a Centramèrica és extraordinàriament injusta i brutal, no és estrany que pretenguin compensar-la al Con Sud amb una de més àmplia, més liberal.

P.— Sembla que a Xile el Comando Nacional de Trabajadores de Rodolfo Seguel es consolida en un moviment de masses amb molt poder de convocatòria. ¿Pot ésser que això passi a causa de les campanyes de fustigació als polítics i llur refús duts a terme per la dictadura militar?

R.— Em penso que no hi ha gaire relació entre la campanya feta contra

els polítics, pròpia dels règims dictatorials, i el resorgiment d'un moviment molt important dels treballadors xilens. Xile era l'únic país llatinoamericà que tenia una central única de treballadors, el nombre d'afiliats de la qual era molt considerable. Però passa que aquest moviment torna a resorgir.

P.— I, en fi, el dia 11 de setembre es va celebrar a Madrid una manifestació de solidaritat amb Xile, a la qual assistiren prop de 200.000 persones. Paral·lelament, Pinochet celebrava el desè aniversari de la presa del poder per ell mateix sense gaire èxit, ateses les significatives absències de representants estrangers. Creieu que ha variat la postura occidental respecte al règim xilè? De quina manera ha reaccionat Pinochet davant aquestes mostres de solidaritat?

R.— Tots els països de la CEE decidiren abstenir-se d'assistir a la commemoració que Pinochet va fer dels seus deu anys de dictadura. Països, com ara Suïssa, que constitueixen el símbol de la neutralitat, es negaren a assistir-hi.

Pinochet ha protestat de la presència d'Alfonso Guerra als actes grandiosos que es van celebrar a Madrid, i tanmateix no ha protestat que a Xile els ambaixadors s'hagin negat a assistir a la seva commemoració.

Això és motivat pel fet que l'acte de Madrid, amb la participació del vice-president del govern espanyol, els va colpir fortament.

Però, repeteixo, la repulsa pública dins Xile és enorme. Ells tenen les armes; nosaltres la raó. La raó no sempre triomfa sobre les armes. Amb un pèl de pretensió, el nostre escut nacional diu: «Per la raó a la força». Pinochet es quedà amb la força, però no és fàcil que continuï desafiant l'opinió pública interna i, sobretot, la internacional. ■

LA RESISTENCIA CHILENA, VENCERÁ

CONVENI D'AMISTAT, DEFENSA I COOPERACIÓ ENTRE EL REGNE D'ESPANYA I ELS ESTATS UNITS D'AMÈRICA

DOCUMENTS

Preàmbul

El Regne d'Espanya i els Estats Units d'Amèrica (EUA), que formen part del Tractat de l'Atlàntic Nord, desitjosos de renovar i reforçar els vincles d'amistat i cooperació que tradicionalment lliguen llurs pobles; units per un ideal comú de llibertat que inclou els principis de democràcia, defensa dels drets humans, justícia i progrés social, valors que són la base del món occidental al qual pertanyen ambdues nacions, afirmen que aquesta cooperació es fonamenta en el ple respecte a la igualtat soberana de cada país, cooperació que comporta obligacions mútues i un repartiment equitatiu de les càrreges defensives; reconeixen que la seguretat i la plena integritat territorial del territori d'Espanya i el dels EUA són directament relacionades amb la seguretat comuna d'Occident; manifesten llur desig d'incrementar la cooperació per mantenir la independència política, la plena integritat territorial i el sistema democràtic en els seus respectius països, essent tot això necessari per a la seguretat comuna i per promoure el benestar de llurs pobles; es declaren convençuts que el reconeixement d'aquests principis i d'aquesta cooperació contribueix al manteniment de la pau i la seguretat mundials, d'acord amb els principis i els objectius de la Carta de les Nacions Unides, i són conformes al Tractat de l'Atlàntic Nord; reafirmen llur voluntat de complir llurs obligacions, bilateralment i dintre l'àmbit del Tractat de l'Atlàntic Nord, a favor de la seguretat, la cooperació i l'increment de la capacitat militar defensiva.

I convenen en el següent:

Article 1

1.1. Les Parts mantindran i desenvoluparan llur amistat, solidaritat i cooperació, bilateralment i dintre del marc de llur participació en el Tractat de l'Atlàntic Nord, al servei dels ideals, principis i objectius exposats en el preàmbul d'aquest Conveni.

1.2. A tal efecte, ambdues Parts promouran llur cooperació per a la defensa comuna, així com la cooperació econòmica, científica i cultural. Ambdues Parts s'informaran, quan sigui necessari, de les accions que es prenguin per a la consecució d'aquests objectius i es consultaran sobre d'altres que puguin adoptar, conjuntament o separada, amb aquesta finalitat.

1.3. Amb aquest objecte s'estableix el Consell Hispano-Nord-americà, que es reunirà, almenys semestralment. Els presidents en seran el ministre d'Afers Exteriors d'Espanya i el secretari d'Estat dels EUA. L'organització i les competències específiques d'aquest Consell es determinaran en el Conveni complementari 1.

Article 2

2.1. Ambdues Parts s'afirmen en el manteniment de la seguretat i plena integritat territorial respectives i en la continuació d'una forta relació defensiva entre elles per a l'interès comú, contribuint a la defensa d'Occident i ajudant a la conservació i desenvolupament de llur capacitat individual i col·lectiva per resistir un atac armat.

2.2. A tal fi, Espanya concedeix als EUA l'ús d'instal·lacions de suport i els atorga autoritzacions d'ús en el territori, mar territorial i espai aeri espanyols per a objectius dintre de l'àmbit bilateral o multilateral d'aquest Conveni. Qualsevol ús que vagi més enllà d'aquests objectius exigirà l'autorització prèvia del govern espanyol. Les anteriors autoritzacions es portaran a terme segons el que es disposa en el Conveni complementari 2.

2.3. Per la seva part, els EUA aplicaran els seus millors esforços per contribuir a l'enfortiment de les forces armades espanyoles, i forniran Espanya, durant el període de validesa del Conveni, equip per a la defensa, serveis i ensinistrament, segons els programes que s'acordin. La cooperació en aquest camp es realitzarà d'acord amb el Conveni complementari 3.

Article 3

Ambdues Parts reconeixen la importància de la cooperació industrial i tècnica en el camp militar per a l'enfortiment de la defensa comuna, i acorden cooperar segons el que és previst en el Conveni complementari 4.

Article 4

L'Estatut de les Forces Armades de cada una de les Parts que, per complir-hi el que està establert en aquest Conveni, exerceixi les seves activitats en el territori de l'altra Part, quedarà regulat per les disposicions del Conveni sobre l'Estatut de les Forces Armades de l'OTAN i les dels Convenis complementaris 5 i 6.

Article 5

5.1. Ambdues Parts, convençudes de la utilitat de cooperar en benefici del benestar de llurs pobles i d'enfortir llur cooperació econòmica, s'obliguen a:

5.1.1. Afavorir llur desenvolupament econòmic, incrementar les oportunitats comercials de forma equilibrada i promoure altres aspectes de llurs relacions econòmiques en benefici d'ambdós països.

5.1.2. Intensificar la cooperació científica i tecnològica, especialment en aquelles àrees de la investigació aplicada i de la tecnologia que siguin més importants per al desenvolupament econòmic i modernització d'ambdós països.

5.1.3. Ampliar llur cooperació en els sectors cultural i educatiu.

5.2. La cooperació en aquests sectors es desenvoluparà en el Conveni complementari 7.

Article 6

6.1. El present Conveni i els seus Convenis complementaris entraran en vigor quan les Parts es comuniquin per escrit que han complert els respectius requisits constitucionals.

6.2. La vigència d'aquest Conveni i la dels seus Convenis complementaris serà de cinc anys. Quedaran prorrogats per períodes d'un any, llevat que alguna de les Parts notifiqui per escrit a l'altra la seva voluntat contrària, almenys dos mesos abans del final del període inicial de cinc anys o de qualsevol dels períodes subsegüents d'un any.

6.3. Les Parts podran iniciar negociacions per a la possible revisió o modificació del Conveni o dels seus Convenis complementaris. Les revisions o modificacions acordades entraran en vigor una vegada que les Parts s'hagin comunicat per escrit el compliment dels seus respectius requisits constitucionals.

6.4. Si sorgissin desacords sobre la interpretació, aplicació o compliment del que es disposa en el Conveni o en els seus Convenis complementaris, les Parts iniciaran consultes immediates per resoldre'ls. Si en el termini de dotze mesos les Parts no arribessin a un acord per resoldre les diferències, podran fer la denúncia del Conveni, que serà efectiva als sis mesos de la seva notificació escrita.

6.5. En el cas de finalització del Conveni i dels seus Convenis complementaris, conforme al que és previst en aquest article, s'estableix el termini d'un any a partir de la data en què dita finalització sigui efectiva perquè els EUA retirin el seu personal i les seves propietats mobles situades a Espanya. Fins que es compleixi aquesta retirada, continuaran vigents tots els drets, privilegis i obligacions d'ambdues Parts que es deriven del Conveni i dels Convenis complementaris.

Fet a Madrid el 2 de juliol de 1982, en dos exemplars, un en espanyol i l'altre en anglès, essent els dos textos igualment autèntics.

pel Regne d'Espanya,
José Pérez Llorca Rodríguez

Pels Estats Units d'Amèrica,
Terence A. Todman

PROTOCOL AL CONVENI D'AMISTAT, DEFENSA I COOPERACIÓ ENTRE EL REGNE D'ESPANYA I ELS ESTATS UNITS D'AMÈRICA, FIR- MAT EL 2 de juliol de 1982

Els governs d'Espanya i dels Estats Units d'Amèrica han celebrat conversacions referents al Conveni d'Amistat, Defensa i Cooperació signat entre ells el 2 de juliol de 1982, pendent de debat i d'eventual autorització per ratificació per les Corts Generals d'Espanya. Amb referència a aquest Conveni, els dos Governos coincideixen a entendre el següent:

1.— Cap clàusula o disposició del citat Conveni prejutja la qüestió de la integració espanyola en l'estructura militar de l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord.

2.— Cada govern es reserva el dret d'iniciar, en qualsevol moment, el procediment de revisió o modificació del Conveni, segons el que està previst a l'article 6.3 d'aquest Conveni.

3.— Si el govern espanyol decidís, en el futur, modificar-ne els estatuts amb referència a l'Aliança Atlàntica, els textos pertinents podrien ser reexaminats per les dues Parts a la llum del que s'estableix en el paràgraf anterior.

Fet a Madrid el dia 24 de febrer de 1983, en dos exemplars, un en espanyol i l'altre en anglès, essent els dos textos igualment autèntics.

pel Regne d'Espanya,
Fernando Morán

Pels Estats Units d'Amèrica,
Terence A. Todman